

"MITEN OIS?"

Opiskelijoiden kokemuksia OIS-oppimisesta

**Marko Martikainen
Marjo-Riitta Säisä**

Opinnäytetyö

Koulutusala Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma	
Työn tekijä(t) Marjo-Riitta Säisä ja Marko Martikainen	
Työn nimi "MITEN OIS?" Opiskelijoiden kokemuksia OIS-oppimisesta.	
Päiväys	Sivumäärä/Liitteet
Ohjaaja(t) Anne-Leena Juntunen ja Mervi Tikkanen	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Savonia Ammattikorkeakoulu Iisalmen yksikkö	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyö suunnattiin Savonia-ammattikorkeakoulun OIS-pilottiin kuuluvaan monimuotoisesti opiskelevaan opiskelijaryhmään. Tutkimuksen tavoitteena oli tutkia opiskelijoiden kokemuksia oppimisesta edistävistä ja haittaavista tekijöistä OIS-oppimisprosessissa. Tutkimus oli kvalitatiivinen ja se toteutettiin kirjoitelmien muodossa. OIS-ryhmää ohjeistettiin kirjoittamaan tuotos, jossa he käsittelevät annettuja teemoja omin sanoin. Teemat olivat oppimisympäristö, työelämäyhteistyö, koulutus, tiimityöskentely, teorian ja käytännön integroituminen ja kehitystoiminta. Aineiston määrä teema-alueittain vaihteli. Tutkimuksen kohdejoukkoon kuului 17 opiskelijaa ja heistä 16 tuotti aineistoa tutkimuksellemme. Tutkimuksen aineiston vastausprosentiksi muodostui 94 %. Aineiston keräämiseen kohdejoukolta saatiin käyttää yksi oppitunti.</p> <p>Tutkimuksen tuloksista selvisi, että opiskelijoiden kokemukset pilottiryhmästä ovat olleet positiivisia. Johtopäätöksenä voi ajatella, että uuden luominen on ollut haasteellista. Epätietoisuutta on ollut ilmassa niin opettajien kuin opiskelijoiden keskuudessa. Opinnäytetyön aineistosta käy ilmi myös sellaisia haasteita, joita kohtaavat myös muut monimuotoisesti opiskelevat esimerkiksi uuden oppimismallin sisäistäminen. Uuden oppimismallin, ekspansiivisen oppimisen sisäistäminen on haasteellista varsinkin behavioristisen oppimismallin opiskelijalle. Tärkeää on sisäistää itseohjautuva opiskelu ja itsensä kehittäminen.</p>	
Avainsanat OIS-hanke, yhteistoiminnallinen oppiminen, itseohjautuvuus, kehittävä siirtovaikutus	

Abstract

Field of Study Social Services, Health and Sports			
Degree Programme Degree Programme in Social Services			
Author(s) Marjo-Riitta Säisä and Marko Martikainen			
Title of Thesis "How about OIS?" The student experience of Open Innovation Space-learning.			
Date		Pages/Appendices	
Supervisor(s) Anne-Leena Juntunen and Mervi Tikkanen			
Client Organisation /Partners Savonia University of Applied Sciences to Unit Iisalmi			
Abstract <p>This thesis was directed to a group of students who study in the Savonia UAS OIS-project. The objective of the study was to research the students learning experiences of studying on the project. The study was qualitative and it was carried out in the form of essays. The OIS group was advised to write, in their own words, essays according to the themes. The themes were the learning environment, co-operation with employers, education and training, teamwork, theory and practice integration and development. Students wrote of their own experiences and opinions of the theme areas. The quantity of writing varied. The OIS group consisted of 17 students and 16 of them participated, so the response rate was 94%. On lesson was used to collect the data.</p> <p>Results of the research showed that students experience of the project were mainly positive. In conclusion one could think that the creating of something new has been a challenge. There has been some uncertainty amongst teachers and students. It is also clear that some of the challenges are common to all studies, not only the OIS-project. A new learning model, internalizing of expansive learning has been especially a challenge. It is important to understand self-guided studying and development of self.</p>			
Keywords OIS-project, functionality learning, self-direction, developing transfer effect			

SISÄLTÖ
TIIVISTELMÄ
ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	6
2	SOSIONOMI (AMK) -KOULUTUKSEN TOTEUTTAMINEN SAVONIASSA	8
2.1	OIS-hanke	9
2.2	OIS-pilottiryhmän opintojen rakenne	10
3	OPINNÄYTETYÖN TEOREETTINEN TIETOPERUSTA.....	12
3.1	Oppimiskäsityksien esittelyä	12
3.2	Yhdessä oppiminen.....	14
3.3	Itseohjautuvuus	16
3.4	Kehittävä siirtovaikutus	18
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	21
4.1	Tutkimusmenetelmä ja tutkimuskysymykset.....	21
4.2	Toimeksiantaja ja muut hyödynsaajat.....	22
4.3	Aineistonkeruu	23
4.4	Aineiston käsittely ja analysointi.....	24
5	TUTKIMUSTULOKSET	26
5.1	Mitkä tekijät edistävät OIS-oppimista?	26
5.2	Mitä opiskelijat ovat kokeneet haasteelliseksi OIS-oppimisessa?.....	28
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	31
7	POHDINTA	33
	LÄHTEET	36

LÄHTEET

LIITTEET

Liite 1 OIS-opintojen rakenne syksy 2011

Liite 2 OIS-opintojen rakenne kevät 2012

Liite 3 Aineiston keräämisen ohjeistus

Liite 4 Sisällönanalyysin luokitus

1 JOHDANTO

Sosiaali- ja terveysalan työkenttä on jatkuvassa muutoksessa. Palvelurakenne ja tuotettavat palvelut tulevat muuttumaan yhteiskuntamme rakenteiden muuttuessa. Palveluiden tarve kasvaa jokaisella asiakassektorilla niin lastensuojelussa kuin ikäihmisten parissa. Yhteiskunnalliset muutokset luovat tarvetta kouluttaa ihmisiä täsmällisemmin vastaamaan työelämän tarpeita.

Tämän opinnäytetyön toimeksiantajana on Savonia-ammattikorkeakoulu, Iisalmen yksikkö. Savonia-ammattikorkeakoulu on yksi suurimmista ja monipuolisimmista ammattikorkeakouluista Suomessa. Savonia-ammattikorkeakoulua ylläpitävään kuntayhtymään kuuluvat Iisalmi, Kiuruvesi, Kuopio, Lapinlahti ja Varkaus. Kuntayhtymää johtaa rehtori Veli-Matti Tolppi. Kuntayhtymän toimielimet muodostuvat hallituksesta ja yhtymävaltuustosta. Koulutusyksiköt sijaitsevat Iisalmessa, Kuopiossa ja Varkaudessa. Ammattikorkeakoulututkintoon tai ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavia koulutusaloja ovat kulttuurinala, liiketalouden ala, luonnontiede, luonnonvara-ala, matkailu- ja ravitsemusala, sosiaali- ja terveysala ja tekniikka-ala. (Savonian www-sivu.)

Iisalmen kampus on noin 700 opiskelijan ja 70 työntekijän korkeakoulu yhteisö. Iisalmen yksikössä on kolmen koulutusalan, sosiaalialan, hoitotyön ja luonnonvara-alan koulutusmahdollisuudet. Ylä-Savon työelämäkumppaneiden, eri alojen ammattilaisten ja opiskelijoiden kanssa kampuksen monialaisuus, kansainvälisyys ja sijainti mahdollistavat aktiivisen yhteistyön. (Savonian www-sivu.)

Savonia-ammattikorkeakoulun tärkeänä roolina on tutkimus- ja kehittämistyön sekä innovaatiotoiminnan (TKI) ja opetuksen integrointi. TKI-toiminnan lähtökohtana ovat aluekehityksen vahvistaminen sekä kansainvälisyyden tehostaminen ja työelämälähtöisyys. Tutkimus- ja kehittämistyö liittyy työelämässä tarvittaviin kehittämis- tai tutkimuskohteisiin. Yhteistyökumppaneina toimivat pk-yritykset ja yritys yhteistyö on keskeinen osa TKI-toimintaa. (Savonian www-sivu.)

Savoniassa opetuksen ja TKI-toiminnan integroitumista kehitetään OIS-ajattelumallin mukaisesti (OIS = Open Innovation Space, suomeksi "avoimen innovaatiotoiminnan tila"). Ajattelun lähtökohtana on OIS-hanke, joka toteutettiin 2010–2012. Hanke sai jatkoaikaa 2013 syyskuun loppuun. OIS-ajattelu tarkoittaa monialaisuutta, asiantuntijoiden verkostoitumista, työelämälähtöisyyttä ja opiskelijoiden aktiivista toimintaa ja yhteisöllisyyttä kehittämis- ja projektitehtävissä. OIS-opiskelussa keskeistä on monia-

lainen asiantuntijuus, yhteistoiminnallisuus sekä oppimistehtävien siirtäminen käytännön työhön. OIS-hankkeen toimintaympäristö koostuu Ylä-Savon paikallisista toimijoista, Savonian eri koulutusohjelmista ja Itä-Suomen yliopistosta. (Savonian www-sivu.)

Savonia-amk ja Itä-Suomen YO kehittää yhteistä OIS-toimintamallia, jossa osana opetustoimintaa tutkimus- ja kehittämistoiminnan avulla tuotetaan kysyntälähtöisiä palveluita ja tuotteita yhteistyössä alueen työ- ja elinkeinoelämän kanssa (Juntunen 2011).

Savonia-ammattikorkeakoulun lisälmen yksikössä aloitti syksyllä 2011 uusi monimuotoisesti opiskeleva aikuissosionomi (AMK)-ryhmä. Opetussuunnitelma on sisällöltään ja opetusjaksoiltaan sama kuin muillakin sosionomiopiskelijoilla, mutta se toteutetaan avoimessa oppimisympäristöissä (OIS). Opinnäytetyö kohdennettiin toimeksiantajan pyynnöstä OIS-hankkeen pilottiryhmään. Ryhmä kuuluu sosiaalialan koulutusohjelman sosionomiopiskelijoihin. Kohdejoukko käsittää 17 opiskelijaa, joista on muodostunut 4 opiskelijatiimiä.

Tutkimuksen kohdentuminen OIS-pilottiryhmään tarjoaa toimeksiantajalle mahdollisuuden saada tärkeää kokemustietoa pilottiryhmän onnistumisista ja haasteista. OIS-ympäristössä korostuu opiskelijan itseohjautuvuus, yhteisöllisyys, ryhmän itseohjautuvuus, tutkiva kehittäminen sekä hyvin tiivis yhteistyö työ- ja elinkeinoelämän kanssa. Pilottiryhmä on käytännön kokeilu OIS-ajattelumallista Savonia-ammattikorkeakoulussa.

Opinnäytetyössä perehdymme OIS-oppimiseen, OIS-kriteereihin ja hankkeen toimintaympäristöön. Tutkimuksemme kohdejoukko muodostuu aikuisopiskelijoista, jotka ovat valittu valintakokeen perusteella OIS-pilottiryhmään. Tutkimuksen tarkoitus on eri teemojen kautta selvittää, miten opiskelijat ovat kokeneet hankkeen onnistuneen. Tutkimuksen tuottaman aineiston perusteella esittelemme opiskelijoiden kokemuksia siitä, mitkä asiat heidän mielestään tukevat OIS-oppimista ja mitkä asiat he kokivat haasteelliseksi. Teoreettisen viitekehyksen muodostavat keskeiset käsitteet; yhteistoiminnallinen oppiminen, itseohjautuvuus ja kehittävä siirtovaikutus.

Tutkimuksemme kohdistuu pilottiryhmän ensimmäiseen opiskeluvuoteen. Jatkotutkimusaiheena tähän pilottiryhmään voi perehtyä heidän opintojen päättymisvaiheessa. Tutkimus tuottaa vertailutietoa meidän tutkimuksellemme.

2 SOSIONOMI (AMK) -KOULUTUKSEN TOTEUTTAMINEN SAVONIASSA

Opetusministeriön tilastojen (2007) mukaan Suomessa sosiaali-alan koulutuksen aloittaa vuosittain hieman yli 10 000 opiskelijaa. Heistä valtaosa, eli noin 8 000 opiskelee toisen asteen koulutuksessa, tutkintonaan lähihoitaja. Sosionomiksi opiskelevia aloittaa noin 2 000 opiskelijaa ja noin 200 tähtää sosiaalityöntekijän tutkintoon yliopistossa. Sosionomeja (AMK) on alettu kouluttamaan jo vuonna 1992, mutta tutkintonimike sosionomi (AMK) on ollut käytössä vuodesta 1999. Nuorille järjestetään sosionomikoulutusta, joka toteutuu päätoimisena opiskeluna, sekä aikuisille, jossa suositaan monimuotoista opiskelua. Monimuoto-opiskelu antaa mahdollisuuden opiskella uuden ammatin aikuisena, työnteon ohessa. Opintojen laajuus on 210 opintopistettä ja koulutus kestää 3,5 vuotta. (Opetusministeriö 2007, 18–22.)

Sosiaali-alan työkentän suuret muutokset viime vuosien aikana ovat luoneet haasteita myös koulutuksen toteuttamiseen ammattikorkeakouluissa. Tutkimusten mukaan yhteistyötä työelämän ja ammattikorkeakoulun välillä tulee tiivistää vuonna 2003 säädetyn ammattikorkeakoululain edellyttämällä tavalla. Ammattikorkeakoulun opettajan rooli on muuttunut 2000-luvulla opettamisesta oppimisen ohjaamiseen, jossa korostuu opiskelijan aktiivisuus ja avoin oppimisympäristö. Opettajan tehtävä on tukea ja vahvistaa oppimisprosesseja. (Juntunen 2010, 18–19.)

OIS-hanke on yksi askel kohti edellä mainittuja tavoitteita. Hankkeella haetaan kaivattuja uudistuksia ja parannuksia oppimisympäristöön, työelämäyhteistyöhön, koulutuksen sisältöön, tiimityöskentelyyn, teorian ja käytännön integrointiin sekä kehitystoimintaan. Pilottiryhmän tehtävänä on käytännössä testata uudistuksia ja parannuksia sekä olla mukana kehittämässä uudenlaista tapaa oppia. (Juntunen 2011.)

Perinteisen opetussuunnitelman mukaan koulutusohjelma rakentuu perus-, ammatti-, vapaasti valittavista -opinnoista ja harjoittelujaksoista. Kehittämishaasteena perinteisessä koulutuksessa on saada ajankohtaista tietoa työelämään vaadittavista tiedoista ja taidoista. Harjoittelut ja projektiopinnot ovat olleet aiemmin yhtymäkohtia työelämään ja nyt vahvistetaan tätä kytköstä OIS-mallilla. Oppimisympäristöä pyritään laajentamaan OIS-hankkeella aiempaa enemmän työelämään sekä tutkimus- ja kehittämistoimintaan. (Juntunen 2011.)

2.1 OIS-hanke

OIS-hankkeen tarkoituksena on kehittää Savonia-ammattikorkeakoulun ja Itä-Suomen Yliopiston OIS-toimintamallia. Tässä toimintamallissa korkeakoulujen eri alojen asiantuntijat ja opiskelijat tekevät yhteistyötä tuottaakseen elinkeinoelämän tarpeisiin vastaavia palveluita ja tuotteita. Hankkeen tavoitteena on kehittää uudenlainen oppimisympäristö, jossa on tiiviisti mukana työelämä. Hankkeen perusajatuksena on etsiä uusia toimintamalleja opetuksen järjestämiseksi. (Gröhn-Rissanen & Vidgren 2010.)

Vuoden 2003 ammattikorkeakoululaki velvoittaa ammattikorkeakouluja tuottamaan työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin perustuvaa opetusta.

Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen, taiteellisiin ja sivistyksellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin, tukea yksilön ammatillista kasvua ja harjoittaa ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä tukevaa ja alueen elinkeinorakenteen huomioon ottavaa soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä sekä taiteellista toimintaa. Tehtäviään hoitaessaan ammattikorkeakoulujen tulee edistää elinikäistä oppimista. (Ammattikorkeakoululaki 24.7.2009/564. Finlex 2013.)

Lain tavoitteiden mukaisesti toimintaa on ammattikorkeakoulussa kehitetty ja muun muassa OIS-hanke on yksi uusi toimintamalli kohti lain asettamia tavoitteita.

Ammattikorkeakoulut antavat ja kehittävät aikuiskoulutusta työelämäosaamisen ylläpitämiseksi ja vahvistamiseksi. Ammattikorkeakoulu voi antaa ammatillista opettajankoulutusta sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään. Ammattikorkeakoulun tulee tehtäviään suorittaessaan olla erityisesti omalla alueellaan yhteistyössä elinkeino- ja muun työelämän sekä suomalaisten ja ulkomaisten korkeakoulujen samoin kuin muiden oppilaitosten kanssa. (Ammattikorkeakoululaki 24.7.2009/564. Finlex 2013.)

Hankkeen esittelyssä kuvaillaan toimintaa seuraavasti: "Luodaan ja pilotoidaan pedagogisia toimintamalleja ja niitä tukevia palveluita, joidenka avulla tuotetaan kysyntälähtöisiä palveluita ja tuotteita alueen työ- ja elinkeinoelämän kanssa yhteistoiminnallisesti" (Savonian www-sivu). Hankkeen tavoitteena on muun muassa keskittyä käyttäjälähtöisten tuotteiden ja palveluiden kehittämiseen sekä käyttöönottamiseen. Hankkeen eri toimijat tulevat monialaisilta osaamisalueilta, Itä-Suomen yliopiston toimijoina ovat kauppatieteiden laitoksen ja Sosiaali- ja terveystieteiden laitoksen edustajat. Euroopan sosiaalirahasto (ESR) ja Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus (ELY) rahoittavat hankkeen. (Gröhn-Rissanen & Vidgren 2010.)

Hankkeen toimintamallissa on tarkoitus löytää uusilla rajapinnoilla työskennellessä kehittämisaihioita työ- ja elinkeinoelämän mahdollisista tarpeista. Opiskelijat ottavat kehittämisideat käsittelyyn idearaadeissa, jolloin valikoituu edelleen ideoita jatkojalostamiseen. Business ja public-työskentelyn kautta kehittämisideat siirretään työelämään käyttöön otettaviksi ja kaupallistamiseksi. (Gröhn-Rissanen & Vidgren 2010.)

Aikuisopiskelussa käytetään usein monimuotoista opettamista/oppimista. Monimuoto-opetuksella voidaan tarjota tietyille kohderyhmälle suunnitelmalliseksi kokonaisuudeksi yhdistettyä lähi-, etä- ja itseopiskelua. Oppimista tukee opiskelijan ohjaus ja neuvonta. Apuvälineenä käytetään sähköistä viestintäteknikkaa, kuten opiskelijoille luotua omaa verkkoympäristöä. Perinteinen lähiopetus ja tentit korvataan osin avainkumppanin työympäristöstä nousevilla oppimistehtävillä, joita opiskelijatiimit ratkaisevat. Tiimien tuotokset esitellään muille opiskelijaryhmille ja avainkumppaneille seminaariesitelminä havainnollisina esityksinä ja tutkielmina. (vrt. Keskinen, Kinnunen & Silvén 1991, 31–33.)

Savonialla hyödynnetään OIS-mallia, jotta verkostoituminen työ- ja elinkeinoelämän kanssa rakentuu tiiviimmin. OIS-malli on avoin tutkimus-, kehittämis-, oppimis- ja innovaatioympäristö, jossa tärkeimmissä rooleissa on tutkimus- ja kehittämistoiminta sekä laadukas oppiminen ja opetus. OIS-toimintamalli on tiivistä ja laajaa yhteistyötä. Opetussuunnitelman (OPS:n) uudistaminen oppiainejakoisesta ammatillisesta kasvuksi tukevat tuottaa yksilöllisemmän ja teemallisemmän opetussuunnitelman. Teemoissa eri oppiaineet integroituvat ja opiskelijoiden yksilölliset oppimisen tavoitteet, kehittymistarpeet sekä aiemmin opittu tulevat huomioitua henkilökohtaisessa oppimissuunnitelmassa (HOPS). (Juntunen 2011.)

2.2 OIS-pilottiryhmän opintojen rakenne

OIS-pilottiryhmän sosionomi (AMK) -tutkinto (2011–2014) on 3,5 vuotta kestävä aikuiskoulutus. Tutkinto sisältää seuraavat osaamisalueet: kasvatus-, opetus- ja ohjaustehtävät, kuntoutuksen, ohjauksen ja sosiaalisen tuen tehtävät, palvelutuotanto-, johtamis- ja kehittämistehtävät, sosiaalityön tehtävät ja hoito- sekä huolenpitotehtävät. Opiskelijat muodostivat neljä tiimiä, joista jokaisella oli oma avainkumppani työelämästä. Pilottiryhmän tarkoituksena on syventää Savonian ja paikallisten toimijoiden yhteistyötä opintojensa kautta. Opiskelijat ovat saaneet osallistua aitoihin toimintakäytänteisiin avainkumppaninyöpaikoilla koko lukuvuoden ajan. Opintoihin kuuluu suurena osana kehittämistehtävä, jonka toimeksianto nousee avainkumppaneiden

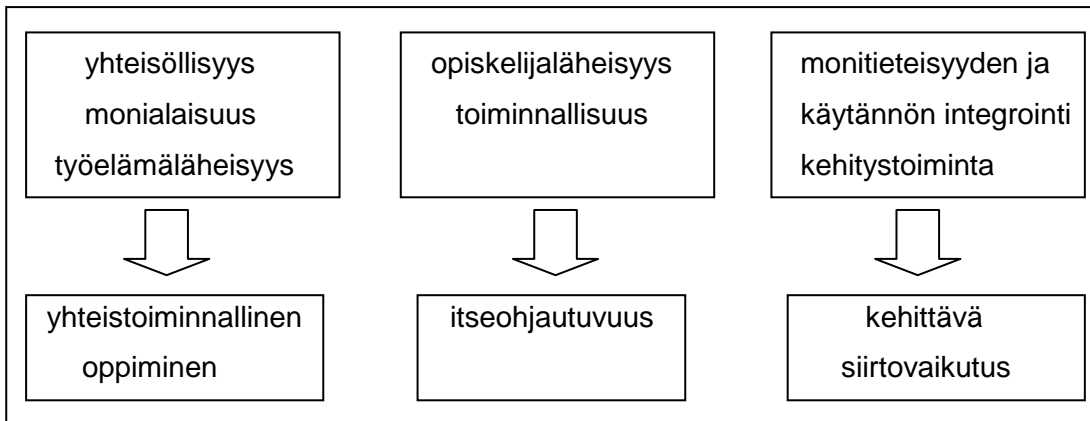
toimintaympäristöistä. (Juntunen 2011). Juntunen kirjoittaa artikkelissaan "Pilottivaiheen opintojen etenemistä ohjasi sosiaalialan koulutusohjelma yleinen opetus-suunnitelma ja uudella ohjaus- ja oppimismenetelmillä tuettiin innovatiivista kehittämisosaamista, työelämätaitojen ja -valmiuksien kehittymistä sekä teorian ja käytännön yhteyttä." (Juntunen 2013, 209).

Opinnot toteutettiin työmme liitteiden 1 ja 2 kaavioiden mukaisesti. OIS-pilottiryhmän opinnot oli jaettu kahteen teemaan. Syksyn 2011 teema oli "Muuttuvat toimintaympäristöt ja tutkiva kehittäminen". Ryhmän tavoitteena oli kehittämiskohteen löytäminen avainkumppaniyrityksestä. Kehittämiskohteita etsittiin havainnoimalla ja haastattelemalla avainkumppaniyrityksen työntekijöitä. Kehittämiskohteen löydyttyä sitä työstettiin ryhmissä ja esiteltiin Idea-camp-tapahtumassa Savonialla. Tapahtuman aikana saadun palautteen pohjalta ryhmät työstivät omaa kehittämiskohdettaan ja esittelivät projektisuunnitelman OIS-seminaarissa. (liite 1)

Kevään 2012 teema oli "Sosiaalialan yhteisöllinen asiantuntijuus ja innovointiosaaminen". Ryhmien työskentely jatkui teoretiedon yhdistämisellä projektisuunnitelmaan. Projektin seuraava vaihe oli kehittämiskohteen mallintaminen. Pajatapaamisessa asianomaiset arvioivat tuotteen, palvelun tai työtavan toimivuutta. Viimeisessä vaiheessa uutta mallia sovellettiin ja käyttöön otettiin avainkumppaniyhteisössä. Hyvinvointia innovaatioilla -tapahtumassa uutta mallia esiteltiin ja levitettiin muihin organisaatioihin. Lopuksi pilottiryhmä raportoi toiminnasta ja tuloksista. (liite 2)

3 OPINNÄYTETYÖN TEOREETTINEN TIETOPERUSTA

OIS-oppimisen kriteerit ovat yhteisöllisyys, monialaisuus, monitieteisyyden ja käytännön integrointi, opiskelijäläheisyys, toiminnallisuus sekä työelämäläheisyys. Opiskelijat osallistuvat aitoihin toimintakäytänteisiin, jolloin työ- ja elinkeinoelämästä sekä niiden asiakkaiden tarpeista nousee esille toimeksiantoja. Opiskelijat ja korkeakoulun asiantuntijat yhdessä osallistuvat alueen ja yritysten kehittämiseen. (Juntunen 2011.)

KUVIO 1. OIS-oppimisen kriteereistä opinnäytetyön keskeiset käsitteet

OIS-oppimisen kriteereistä (kuvio 1) yhteisöllisyys, monialaisuus ja työelämäläheisyys muodostivat opinnäytetyön keskeiseksi käsitteeksi yhteistoiminnallisen oppimisen. Kriteerit kuvaavat yhdessä toimimista, moniammatillista osaamista ja monipuolisen tietotaidon jakamista. OIS-kriteerien opiskelijäläheisyys ja toiminnallisuus tuottivat keskeiseksi käsitteeksi itseohjautuvuuden. Konstruktivistisen oppimiskäsityksen keskeinen osa on opiskelijan itseohjautuvuus. Nykyisin opiskelijat toimivat itseohjautuvasti omia opiskeluun liittyviä tavoitteita kohti.

OIS-oppimisen kriteerien monitieteisyyden ja käytännön integrointi sekä kehitystoiminta tuottivat keskeiseksi käsitteeksi kehittävän siirtovaikutuksen (kuvio 1). Työelämän ja opiskelun yhteistyössä teoria ja käytäntö yhdistyvät. Opiskelusta opittu teoria viedään käytännön työhön ja havainnoidaan työelämästä kehittämistarpeita.

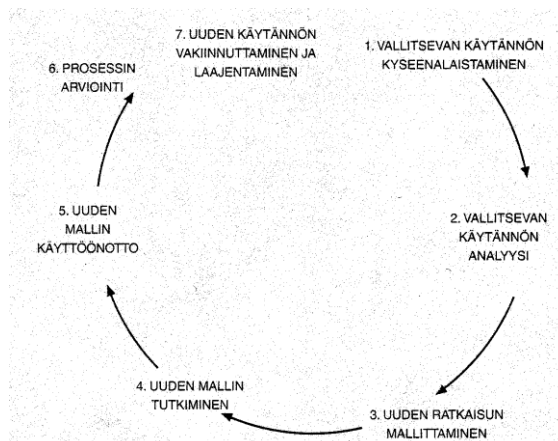
3.1 Oppimiskäsityksien esittelyä

Behaviorismi on oppimiskäsityksistä vanhin ja sen juuret ovat luonnontieteellisessä ajattelussa. Behavioristisessa oppimisessa ihmisen oppiminen nähdään perusmuodoltaan samanlaisena kuin eläimen. Tynjälän (1999, 12–13) mukaan oppiminen tapahtuu ärsyke-reaktio kytkentöjen muodostumisena, jota voidaan säädellä vahvista-

misella. Toivottu reaktio palkitaan ja ei-toivotusta reaktiosta sanktioidaan. Opetuksessa behaviorismi on tyypillisimmillään tiedon siirtämistä, jossa opettajan rooli on ”amentaa” tietoa opiskelijoille. Oppilas on silloin toiminnan kohde, passiivinen tiedon vastaanottaja. Tällainen oppiminen on ulkoa ohjattua ja palaute tuloksista on erittäin tärkeää. (Tynjälä 1999, 29–31.)

Konstruktivismi ei ole mikään yhtenäinen oppimisteoria, vaan se juontaa juurensa useista eri lähteistä ja sillä on useita eri suuntauksia. Tynjälä kertoo, että konstruktivismi on laajalle yhteiskunta- ja ihmistieteisiin levinnyt paradigma, joka käsittelee tiedon olemusta. Konstruktivistisessa oppimiskäsityksessä oppiminen nähdään tiedon rakentamisena. Konstruktivismissa opiskelijan rooli on merkittävä, sillä jokainen rakentaa osaamistaan itsenäisesti. Hän peilaa kokemaansa ja oppimaansa aikaisempiin kokemuksiin sekä tietoihin, joten hänen tietotaito rakentuu jatkuvasti. On yksilöllistä, mitä kukin jossakin asiayhteydessä oppii, sillä aikaisemmat tiedot ja kokemukset säätelevät paljon sitä, mitä opiskelija kykenee tilanteessa havainnoimaan ja tulkitsemaan. Aikaisempi tieto toimii siis kaiken uuden oppimisen perustana. (Tynjälä 1999, 37–39.)

Ekspansiivisessa oppimisessa opitaan jotakin sellaista, mitä ei vielä ole. Yrjö Engeström (2004, 59–62) kuvailee ekspansiivista oppimista uudistavaksi, kehittäväksi oppimiseksi, joka muodostuu sykleittäin. Syklissä eli kehässä edetään askelin, joita hän kuvailee yhteisiksi oppimisteoiksi. Tässä oppimismallissa opiskelija on osa yhteisöä, jota kehitetään. Oppimisteot kehittyvät yhteisössä vuoropuheluna ja on yleistä, että eri näkökulmat törmäävät toisiinsa, joka aiheuttaa väittelyä. Onnistumista ei mitata yhteisön yksimielisyydellä, vaan syntyneen uuden toimintamallin elinvoimaisuudella. Ekspansiivisen oppimisen tunnusmerkki on, että kyseessä olevan toiminnan kohde laajenee. (kuvio 2.)

KUVIO 2. Ekspansiivisen oppimisen sykli ja oppimisteot (Engeström 2004, 61)

OIS-hankkeen ajatuksena on luoda uusi toimintamalli koulutuksen toteuttamiseen työelämälähtöisesti. Nimensä mukaisesti se on avoin tila uusille innovaatioille, jossa pyritään luomaan jotakin uutta. Opintojen pedagoginen lähestymistapa perustuu sosiokonstruktivistiseen ja kontekstuaaliseen oppimiskäsitykseen sekä ekspansiiviseen oppimisen malliin. Edellä kuvatun ekspansiivisen oppimiskäsityksen mukaisesti pilot-tiryhmän opiskelijatiimit lähtivät työkentille heti toisella viikolla, joka on merkittävä muutos aikaisemmin toteutettuun opetussuunnitelmaan. Aina kun työyhteisöön tulee ulkopuolinen henkilö, saadaan olemassa oleville asioille ja ilmiöille aivan uudenlainen näkökulma. Kun esiin tulleita asioita pohditaan yhdessä työelämän, koulun ja opiskelijatiimien kesken, voi tuloksena syntyä jokin uusi tapa tehdä asioita. (Juntunen 2013, 205.)

3.2 Yhdessä oppiminen

Yhteistoiminnallisuudelle tärkeitä ominaisuuksia ovat hyvät vuorovaikutussuhteet, avoin ilmapiiri, luottamus ja yhteinen tavoite. Yhteistoiminnallisen oppimisen kautta saadaan uusia, erilaisia näkökulmia joka on tuottavampaa kuin yksilötyöskentely. Hyvin toimiessaan yhteistoiminnallisuus lisää opiskelijoiden hyvinvointia ja toisista välittämistä. (Janhonen & Vanhanen-Nuutinen 2005, 46.)

Yksilötasolla tarvitaan kykyä havainnoida omia tietoja ja taitoja sekä tunteita. Lisäksi tulee osata havainnoida ja kunnioittaa muiden ryhmäläisten toimintaa. Onnistuessaan yhteistoiminnallisuus mahdollistaa tavoitteellisen yhteistyön toteutumisen. Hyvän yhteistoiminnallisuuden jäädessä puutteelliseksi ryhmä tuottaa vain yksilöllisten töiden palapelin. Vastuu tavoitteiden saavuttamisesta on jokaisella ryhmän jäsenellä. (Janhonen & Vanhanen-Nuutinen 2005, 16–17, 46.)

Yhteistoiminnallisessa ryhmätyöskentelyssä toteutetaan muskettisotureiden jaloa periaatetta: yksi kaikkien ja kaikki yhden puolesta (Kokkinen, Rantanen-Väntsi & Tuomola, 2008, 52).

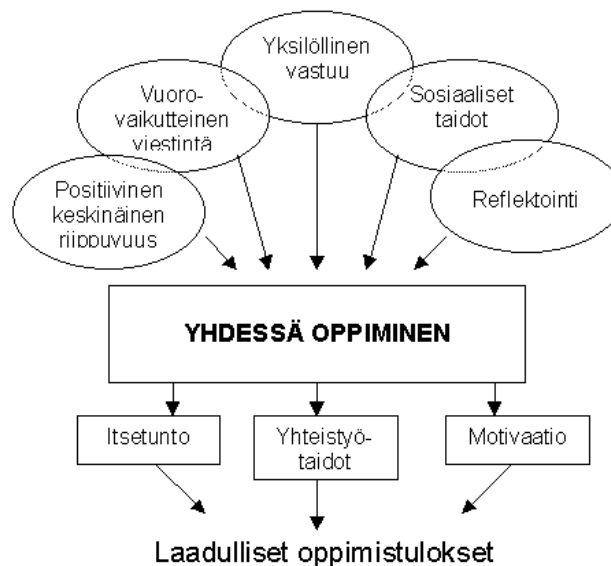
Ryhmässä yhteistoiminnan kautta syntyy osallistujille tunne, että he eivät ole tilanteessaan yksin. Usealla osallistujalla voi olla sama tavoite ja hänellä on ympärillään ihmisiä, jotka yrittävät selviytyä samanlaisesta tilanteesta. Yksilö kokee, että häntä ymmärretään paremmin, koska kaikilla paikallaolijoilla on yhteinen kiinnostuksen kohde. (Ekström, Leppämäki & Vilén 2002, 277.)

Yhteinen tavoite, yhteen hiileen puhaltaminen ja yhteenkuuluvuuden tunne ovat ryhmäytymisen edellytyksiä. Ihminen säilyttää oman yksilöllisyytensä, vaikka joukko eri-

laisia ihmisiä tulee yhdeksi kokonaisuudeksi onnistuneessa ryhmäprosessissa. Ristiriitatilanteita vältetään, kun ryhmäytyminen on sujunut hyvin ja huolella hoidettu. (Blomberg, Heiskanen & Hirsijärvi 2011.)

Sosiaalialan asiantuntijaksi kehittyessä yhteistoiminnalla sekä yhteistyöllä muiden toimijoiden kanssa on suuri merkitys. Opiskelija voi työharjoittelujaksoillaan osallistua työelämän toiminnan suunnitteluun sekä moniammatillisen tiimin yhteistyöhön. Opiskelijalla on hyvä mahdollisuus harjoitella työprosessia ja näin saada kokemusta toiminnan ongelmista sekä niiden ratkaisemisesta. (Janhonen & Vanhanen-Nuutinen 2005, 16.)

Yhteistoiminnallista oppimista tarvitaan ryhmässä, jotta kaikkien yhteisten tavoitteiden päämäärään päästään. Jokainen ryhmässä toimiva antaa oman panoksensa työhön ja jokainen on vastuussa myös omasta kuin toisten oppimisesta. "Yhteistoiminnallinen oppiminen kasvattaa huolehtimaan oman oppimisen edistymistä sekä ottamaan vastuuta muista." Yhteistoiminnallisuus ei ole varsinainen työtapaa vaan didaktinen lähestymistapa, jossa korostuu niin kasvaminen kuin vuorovaikutus ryhmän jäsenenä. (Oja 2002.)

KUVIO 3. Laadulliset oppimistulokset (Oja 2002)

Laadullisia oppimistuloksia saadaan yhdessä oppimalla, pilotissa opiskelijatiimit kehittävät avainkumppanitoimintaa yhdessä. Oja (2002) esittää kuviossa 3 mitä kaikkea tarvitaan ryhmältä, jotta saavutetaan laadullisia oppimistuloksia. Positiivisella riippuvuudella tarkoitetaan sitä, että kukin ryhmän jäsen on riippuvainen toisistaan tuloksiensa saavuttamiseksi. Hyvä vuorovaikutus luo ryhmän toimimiselle pohjan ja silloin yh-

teistoiminnallinen työ onnistuu parhaiten. Yksilöllinen vastuu on jokaisella toimijalla, niin omasta oppimisestaan kuin myös vastuunottoa muista ryhmän jäsenistä. Yhteistyötaitojen kehittäminen ryhmässä on tärkeä osa, jotta ryhmä toimii tuloksellisesti. "Ryhmän sisäinen oman toiminnan pohtiminen ja arvioiminen eli reflektointi on keskeinen osa yhteistoiminnallista työskentelyä." Ryhmän jäsenten on hyvä mahdollisimman usein arvioida eli reflektoida omaa ja muiden toimintaa. Arvioiminen auttaa ymmärtämään omaa oppimistaan. (Oja 2002.)

OIS-oppimisessa keskeistä on tiimityöskentely. Pilotin opiskelijoiden kesken muodostettiin neljä opiskelijatiimiä, jotka yhdessä toimivat ja havainnoivat avainkumppanien työpaikassa kehittämistarpeita. Opiskelijoiden vastuulla on huolehtia niin yksilön kuin tiimin toiminnasta. Pienryhmässä yhteistyötaitojen kehittäminen on tärkeää, jotta kehittämistarpeet tulevat havainnoitua ja kehittämisisidea syntyy. Yhdessä oppien ja reflektoiden saadaan syntymään laadullisia oppimistuloksia ja avainkumppanien työpaikalle tuotetaan tarpeellinen palvelu tai tuote. (Juntunen 2011.)

Nykyisissä tiimin määrittelyissä korostuvat tiimin itseohjautuvuus, yhteinen tavoite, yhteisvastuu, yhteisesti sovitut toimintatavat ja pelisäännöt sekä yhteinen päätöksentekoprosessi, jossa kaikkien osaamista hyödynnetään optimaalisesti. Nykytiimejä tutkineet korostavat erityisesti roolien selkeyden merkitystä, hyvin suunniteltuja menettelytapoja ja säännöllistä tiimin toiminnan yhteisarviointia. (Isoherranen, Rekola & Nurminen 2008, 87.)

3.3 Itseohjautuvuus

Monimuoto-opiskelussa keskeistä on opiskelijan itseohjautuvuus. Opiskelijan tulee itse havaita puutteet opiskelussaan, suunnitella ja kehittää opiskeluaan sekä arvioida omaa kehitystään. Opettajan tärkeimmäksi tehtäväksi jää tuoda opiskelijan itseohjautuvuus esille. Tämä onnistuu tukemalla ja kehittämällä hänen oma-aloitteellisuuttaan, vastuunottoaan, suunnitelmallisuuttaan ja tehokkuuttaan. Käytännössä opettaja suunnittelee opiskelijan kehittymistä edistäviä tehtäviä ja opetustilanteita sekä arvioi opiskelijan työskentelyä ja antaa siitä henkilökohtaista palautetta. (Keskinen, Kinnunen & Silvén 1991, 33.)

Mielestämme itseohjautuvan opiskelijan päätavoitteena on kyetä itse ohjaamaan omaa oppimistaan. Tärkeää on havainnoida omat oppimistaitonsa ja ottaa myös vastuu omasta oppimisestaan. Tällöin opiskelija on aktiivinen osallistuja ja motivoitunut opiskeluun sekä oppimiseen. Tavoitteiden asettaminen sekä niiden tavoittelu on oleellinen osa itseohjautuvaa oppimista. Reflektoinnin tarkoituksena on tuoda opiske-

lijän tietoisuuteen mahdolliset oppimisen haasteet ja niiden kautta vahvistaa oppimistaitojensa havainnointia.

Itseohjautuvan opiskelun päämäärä on luoda opiskelijalle toimintamalli, joka auttaa häntä tulevassa työpaikassa tarvittavien tietojen ja valmiuksien hankkimisessa. Tämä edellyttää sitä, että opiskelija sisäistää opiskelun kohteena olevat asiat mahdollisimman syvällisesti ja osaa soveltaa niitä arkielämään. Hankittu tieto sovitetaan siihen todellisuuteen, jossa itse toimitaan. (Keskinen, Kinnunen & Silvén 1991, 33–34.)

Leskinen (2005, esim. Varilan ja Viholaisen mukaan 2000, 56) itseohjautuva oppiminen tuottaa positiivisen tunnekokemuksen, jossa opiskelija kokee oman asemansa tavalla tai toisella vahvistuneen. Leskinen (2005, Koron mukaan 1999, 56) sen sijaan käyttää käsitettä itseohjattu kuin itseohjautuva oppiminen, koska itseohjatussa oppimisessa korostuu kognitiivisen oppimiskäsityksen mukaan opiskelijan omaehtoinen ja aktiivinen osuus oppimisprosessissa. Itseohjatussa oppimisessa opiskelija ottaa itse tietoisesti valinnan/tien oppimisen suunnalleen, kun taas itseohjautuvassa oppimisessä syntyy oppimisen tunnekokemus itsestään ja opiskelijalle syntyy vahvaa oppimista. Itseohjautuvuuden käsitteeseen liittyy läheisesti termit itsekasvatus, autonomia, omaehtoisuus ja omaehtoinen oppiminen, jotka ovat myös synonyymejä termille itseohjautuvuus. (Leskinen 2005, 56.)

Väisänen (2003, Mäkisen mukaan 1998, 15–16) itseohjautuvuuden kehittämiseksi ei tarvitse luopua perinteisestä behavioristisesta oppimiskäsityksestä, vaan opettajan tulee osata yhdistellä uutta ja vanhaa tapaa opiskella. Opiskelijoiden itseohjautuvuusvalmius on yksilöllistä ja sitä voidaan selvittää esimerkiksi HOPS-keskusteluissa (Henkilökohtainen opetussuunnitelma). Tasavertaisuus opiskelijan ja opettajan välillä, opettajan kunnioittava asenne sekä opiskelijan avoin ja motivoitunut työskentelytapa tukevat yhteistyötä (Väisänen 2003, 60–61).

Itseohjautuvan oppijan ominaisuuksiin kuuluvat vastuullisuus, suunnitelmallisuus, sisäinen motivaatio ja itsearviointi, itsensä hyväksyminen oppijana, palautteen vastaanottokyky, joustavuus sekä itsenäisyys. Yhteistyökyky muiden kanssa on tärkeää, koska usein itseohjautuva oppiminen ei ole eristäytynyttä ja itsenäistä vaan yhteisöllistä työskentelyä. OIS-oppimisessa yhteisö muodostuu avainkumppaniryöpaikan edustajista, opiskelijoista ja opettajista. Itseohjautuva opiskelija kykenee itsenäiseen opiskeluun ja osaa arvioida omaa sekä toisten oppimisprosessia. (Väisänen 2003, 61–62.)

Itseohjautuvuus tuo opiskelijalle tietoa ja varmuutta oppimisesta, koska yksilö itse vaikuttaa omaan oppimisprosessiin omilla valinnoillaan ja tavoitteillaan. Itseohjautuvuuteen liitetään myös ihmisarvon mukainen eettinen perusta, koska ihmisellä on valta vaikuttaa itseään koskeviin asioihin ja päätöksiin. Opiskelija itse on vastuussa omasta oppimisestaan ja näin ollen pystyy motivoituneena oppimaan. (Leskinen 2005, 58–59.)

Leskinen (2005, Koron mukaan 1994, 61) konstruktivistinen oppimiskäsitys on itseohjautuvan oppimisen pohjalla (Koro 1994) Uuden oppimisen rinnalla käytetään aiemmin opittua tietoa ja taitoa. Näin ollen opiskelijan oppiminen on hänen oman työskentelynsä tulosta. "Metakognitiivisten taitojen, erityisesti itsearviointitaitojen kehittäminen tavoitteellisen oppimisen työvälineiksi on erityisen tärkeää." (Leskinen 2005, 61.)

Leskinen (2005, Koron mukaan 1999, 64) itseohjautuvuus ei ole liitettävissä pelkäämään monimuoto- tai verkko-opetukseen. "Itseohjautuminen oppimisessa ei ole opetustapa- tai menetelmäsidonainen." Kouluttajien täytyy uudistaa ihmis-, oppimis- ja tietokäsityksiään, jotta pystyvät vastaamaan nykyhetken opettajien roolien uusiin muutoksiin. Opetusympäristöillä sekä kouluttajilla on suuri ja tärkeä merkitys opiskelijan oppimiseen ja itseohjautuvuuteen. Vuorovaikutussuhde, oppimisympäristön ilma- piiri sekä kouluttajan oma ihmiskäsitys tukevat opiskelijan oppimista. (Leskinen 2005, 64.)

OIS:ssa korostuu opiskelijan itseohjautuva työskentely avainkumppanityöpaikan ja verkostojen kanssa. Opiskelijoiden ensimmäisen harjoittelujakson tavoitteena oli havaintojen kautta löytää työpaikoilta mahdollisia kehittämiskohteita. Opiskelijat työskentelivät itsenäisesti työpaikan ja siihen kuuluvien verkostojen kanssa. (Juntunen 2011.)

3.4 Kehittävä siirtovaikutus

Kehittävän siirtovaikutuksen tunnuspiirteisiin kuuluu eri toimintajärjestelmien tiivis yhteistyö, jossa yhdessä neuvotellen toteutetaan jokin kehittämishanke, johon kukin osapuoli antaa oman osuutensa. Kehitettävälle kohteelle muodostetaan teoreettinen käsite, jolla kohde hahmotetaan uudella tavalla. Näin luodaan uusia toimintatapoja ja -malleja. (Engeström 2004, 95–96.)

Kehittäväällä siirtovaikutuksella tarkoitetaan ajatusmallia, joka yhdistää abstraktista konkreettiin kohoamiseen perustuvan tieto-opillisen näkemyksen käsitteistä ja kehittävään yhteistyöhön nojautuvan näkemyksen

siirtovaikutuksesta moniäänisenä neuvotteluprosessina. Toisin sanoen kehittävän siirtovaikutuksen analyysseissa on muistettava kysyä: mitä uusia teoreettisia käsitteitä yhteisissä kehityshankkeissa luodaan ja miten ne vaikuttavat käytännössä. (Engeström 2001, 23.)

Hankkeen seurauksena uusista käsitteistä muodostuneet ratkaisut, toiminta-mallit tai -välineet muuttavat osapuolten toimintatapoja käytännön työssä. Niiden pohjalta voidaan myös arvioida sitä, kuinka paljon kehittävää siirtovaikutusta on oppimisessa. Kehittävän siirtovaikutuksen tarkoitus ei siis ole tiedon siirtäminen ihmiseltä toiselle, vaan uusien mallien luominen yhteistoiminnallisesti (Tuomi-Gröhn & Engeström 2001, 23–24).

Oppilaitoksen ja työpaikan yhteiset kehittämishankkeet muuttavat molempia yhteisöjä. Luonnollisesti työpaikalla muutokset ovat näkyvämpiä, sillä kehittämisen kohde on siellä. On kuitenkin tärkeää tiedostaa, että jokainen hanke voi muuttaa myös oppilaitoksen tai opiskelijan toimintamalleja. Yksilötasolla vaikutuksia voi nähdä vertaamalla esimerkiksi opiskelijan valmiuksia toimia ennen hankkeen alkua, hankkeen aikana ja sen jälkeen. Hyvä esimerkki kehitymisestä on aloitekyvyn parantuminen.

Engeströmin (2001, 23–24) mukaan tutkimukset osoittavat, että yksilön metakognitiiviset taidot ja metakognitiota tukevat järjestelyt edistävät siirtovaikutusta. Kun yksilö on tietoinen mentaalisisästä prosesseistaan ja tiedoistaan sekä osaa valvoa ja säädellä omia kognitiivisia prosessejaan, ovat edellytykset siirtovaikutukselle vahvemmat. Engeström (2004) on esitellyt teoksessaan Raeithelin (1983) tutkimusiametakognition tasot seuraavasti: 1) alkuperäinen sentraatio, joka on minäkeskeinen, 2) desentraatio, joka suuntautuu ulospäin ja 3) resentraatio, jossa huomio suunnataan yhteiseen tehtävään ja toimintaan sen kehittämiseksi.

Ammattikorkeakoulun ja työyhteisön yhteistyö on edellytyksenä kehittävälle siirtovaikutukselle. Opitun teoretiedon siirtäminen käytännön työhön edellyttää onnistunutta vuorovaikutussuhdetta työelämään. Vuorovaikutus ei välttämättä ole ongelmatonta, sillä on olemassa erilaisia toimintatapoja ja sääntöjä. Onnistuessaan tuloksia syntyy ja mahdollistetaan erilaisten innovaatioiden kehittyminen. Työelämän ja koulutuksen vuorovaikutuksessa olevien ongelmien ei kuitenkaan tarvitse olla estävänä tekijänä vaan muutosten sekä oppimisen mahdollistajana. (Konkola 2003, 26–27.)

Työelämässä muutokset tuovat oppimisen haasteita myös koulutuksien sisältöihin. Opitun tiedon siirtäminen työelämään on heikkoa ja myös työelämässä opittuja käytäntöjä on vaikea soveltaa lähiopetuksessa. Haasteena nähdään tiedon siirtyminen ja vuorovaikutus eri yhteisöjen välillä. Nykyään ratkaisuna nähdään kehittävä siirtovai-

kutus, jossa uutta tietoa tuotetaan muuttamalla toimintaympäristöä yhdessä. Teoria-tietoa ei viedä suoraan käytännön työhön, vaan muokataan yhteisöllisesti työtehtävään sopivaksi. (Juntunen 2010, 18–19.)

OIS-pilottihankkeessa kehitysajatuksena oli, että ennalta sovitussa työpaikoissa työmenetelmiä ja tapoja tarkastellaan uudesta näkökulmasta. Tämä toteutettiin niin, että pilottiryhmän aikuisopiskelijat aloittivat tiiviin yhteistyön työyhteisöjen kanssa jo koulutuksen alkuvaiheessa ja muun muassa ensimmäinen harjoittelu alkoi jo toisella kouluviikolla. Tästä ryhmästä muodostui siis neljä erillistä opiskelijatiimiä, oppilaitoksen toimiessa yhtenä jäsenenä näissä kaikissa. Tavoitteena oli saada työpaikoille uusia näkökulmia ja kehittämisideoita henkilöiltä, jotka eivät olleet työskennelleet harjoittelupaikassa aiemmin. Samalla opiskelijat oppivat ja omaksuvat asioita sekä ilmiöitä käytännön kautta saaden paremmat valmiudet tulevalle työuralle.

Lokakuussa 2011 Iisalmen Sanomien julkaisemassa artikkelissa kuvailtiin yhden pilottiryhmään kuuluvan opiskelijatiimin toimintaa Ilvola-Säätiön palvelutalo Tuulihatussa. Opintojen alkuvaiheessa opiskelijatiimit tutustuivat avainkumppaniyritykseen ja havainnoivat vallitsevia käytäntöjä. Havaintojensa perusteella tiimit alkoivat suunnitella palveluja, tuotteita tai työtapoja työympäristöön yhteistoiminnallisesti työpaikan työntekijöiden ja opettajien kanssa. "Hyvinvointia innovaatiolla"-tapahtumassa toukuussa 2012 työskentelyn tuloksia esiteltiin. Opiskelijatiimit olivat Ilvola-Säätiön "Laatua ja osallisuutta vapaaehtoistyönä"-hankkeessa mukana rakentamassa uutta mallia tiedottaa vapaaehtoistyöstä. (OIS-hankkeen [www-sivu](#).)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tutkimuksen tavoitteena oli etsiä kokemustietoa opiskelijoiden OIS-oppimista edistävästä ja haastavista asioista sekä uudelta oppimismenetelmästä, josta tarvittaessa Savonia-ammattikorkeakoulu voi hyödyntää työelämäläheisen ja monialaisen opetuksensa kehittämiseen. Nykyään kouluttajilla sekä työelämän edustajilla on tarve tehdä yhteistyötä. Yhteiskunnalliset muutokset luovat tarvetta kouluttaa ihmisiä täsmällisemmin vastaamaan työelämän tarpeita. Näin työnantaja saa päteviä osaajia palvelukseensa, toisaalta yhteistyö kouluttajan kanssa edistää työllistymistä.

Toimeksiantajan pyynnöstä keskityimme opinnäytetyössä pilottiryhmän kokemuksiin. Pilottiryhmä kirjoitti kokemuksistaan ennalta ohjeistetun teemoittelun mukaisesti. Tutkimme OIS-kriteerien kautta oppimista tässä uudessa ympäristössä, joten teemoitimme kirjoitelman aineiston tuottajille seuraavasti: oppimisympäristö, työelämäyhteistyö, tiimityöskentely, koulutus, teorian ja käytännön integroituminen sekä kehitystoiminta.

Tutkimuksen kohdejoukko käsitti 17 opiskelijaa ja heistä 16 tuotti aineistoa tutkimuksemme. Tutkimuksen aineiston vastausprosentiksi muodostui 94 %. Aineiston keräämiseen kohdejoukolta oli käytettävissä yksi oppitunti. Kirjoitelman työstämisen aikana taustalla pyöri Power Point -esitys, jossa tuli esille teemoitukset, OIS-oppimisen kriteerit ja OIS-ajattelumallin rakennetta. Opiskelijoille jaoin myös ohjeistuksen kirjallisena opiskelijoille (liite 3).

Ohjeitimme tutkimukseen osallistuvia opiskelijoita kirjoittamaan vapaamuotoisesti ”Sana on vapaa”-tyyliin. Teimme selväksi opiskelijoille, ettei aineistosta tule ilmi kenenkään henkilöllisyys ja kirjoitelmat tuhoetaan tutkimuksen valmistuttua. Saimme kattavan aineiston tutkimukselle, sillä vastausprosentti oli 94 %. Opiskelijat olivat motivoituneita todella hyvin kokemuksiansa kertomiseen. Näillä kokemuksilla voidaan kehittää OIS-projektia tulevaisuudessa.

4.1 Tutkimusmenetelmä ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksemme oli kvalitatiivinen ja tutkimusaineisto kerättiin osallistujilta esseekirjoitelmina. Kirjoitelma teemoitettiin tutkimuksen tarpeet huomioiden. Ajatus aineiston keräämisestä kirjoitelmana syntyi siitä, että tiesimme saavamme perusteellisemman ja rehellisen kokemustiedon opiskelijoilta. Miten saamme aineiston hankittua niin, että vastaajat voivat tuottaa aineiston aidosti, rehellisesti ja ilman asianomaisten louk-

kaamisen pelkoa? Harkitsimme aineiston hankkimista lomakkeella, haastatellen tai ryhmähaastattelulla. Tulimme kuitenkin siihen lopputulokseen, että saavutamme tavoitteemme parhaiten yksilöllisellä ja anonyymillä kirjoitelmalla jossa sana on vapaa.

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää kuinka opiskelijat kokivat OIS-oppimisen pilot-tiryhmässä.

Varsinaiset tutkimuskysymykset ovat

1. Mitkä tekijät edistävät OIS-oppimista?
2. Mitä opiskelijat ovat kokeneet haasteelliseksi OIS-oppimisessa?

Näillä tutkimuskysymyksillä tuomme pilottiryhmän opiskelijoiden kokemukset esille oppimisympäristöstä, työelämäyhteistyöstä, koulutuksen sisällöstä, tiimityöskentelystä, teorian ja käytännön integroinnista sekä kehitystoiminnasta. Mikä on heidän mielestään onnistunut hyvin ja missä on vielä kehitettävää tai parannettavaa? Kokevatko he esimerkiksi useamman oppimisaineen yhdistämisen yhdeksi kokonaisuudeksi haastavana vai tukeeko niistä toinen toistaan?

Työmme keskeisistä käsitteistä yhteistoiminnallista oppimista käsitteimme tiimityöskentelyn teeman kautta. Tutkimme opiskelijoiden kokemuksia tiimityöskentelyn merkityksestä sekä sen onnistumisesta. Teemojen koulutus ja oppimisympäristö käsittivät keskeisen käsitteen itseohjautuvuus. Nykyään konstrukttiivinen oppimiskäsitys painottuu itseohjautuvaan opiskeluun. Kehittävän siirtovaikutuksen olemassaoloa, onnistumista ja vaikuttavuutta selvitimme tutkimuksemme teemoissa työelämäyhteistyö ja teorian & käytännön integrointi. Tutkimuksemme aineisto kuvaa, kuinka aikuisopiskelijat kokivat yhteistyön ja kehitystehtävän onnistuneen pilotin aikana.

4.2 Toimeksiantaja ja muut hyödynsaajat

Tämän opinnäytetyön toimeksiantajana on Savonia-ammattikorkeakoulu, Iisalmen yksikkö. Sosionomi AMK-koulutus antaa valmiudet toimia sosiaalialan laaja-alaisena asiantuntijana. Sosiaalialan arvot omaksutaan vähitellen koulutusohjelman edetessä ja ne ovat lähtökohtana työn tekemiselle. Syksyllä 2011 Iisalmen kampuksella aloitti uusi sosionomiryhmä, joka oli valittu pilottiryhmäksi OIS-hankkeeseen. OIS-opiskelijatiimin jäsenet pääsevät havainnoimaan koulutuksen alkaessa työelämän kehittämistarpeita sekä omaksuma sosiaalialan arvoja aidossa työympäristössä.

Opiskelijoiden avainkumppaneina ensimmäisenä lukuvuotena toimivat Päiväkeskus Pysäkki ry., Ilvola-Säätiö, Ylä-Savon SOTEn vammaispalvelut ja Päiväkoti Ruskolin-

na. Avainkumppanit ovat valikoituneet OIS-työryhmän pohdinnan tuloksena Savonian opiskelijoiden käyttämistä harjoittelupaikoista. Valinnassa työryhmä painotti avainkumppaneiden monialaisuutta ja eri toimintasektoreita. Tarkoitus oli luoda mahdollisimman laaja oppimisympäristö. (OIS-esite 2011.)

Päiväkeskus Pysäkki ry tuottaa päiväkeskus-, työllistämis- ja tukiasumispalveluja päihdekuntoutujille. Pysäkillä on toimipisteet Iisalmessa, Vieremällä, Sonkajärvellä ja Kiuruvedellä. Toimintaa kehitetään seutukunnallisena yhteistyönä kolmannen sektorin toiminta-alueella. (Päiväkeskus Pysäkin www-sivu.)

Ilvola-Säätiön toiminta-ajatus on tuottaa asumis-, kotihoito-, tuki-, kuntoutus- ja virkistyspalveluita iisalmelaisille vammaisille ja eläkeläisille. Toiminnan tavoitteena on tukea ja parantaa heidän psyykkistä hyvinvointia sekä toimintakykyä. Lähtökohtana ovat asiakkaiden tarpeet ja toiveet. (Ilvola-Säätiön www-sivu.)

Ylä-Savon vammaispalvelut toimivat SOTE kuntayhtymän alaisuudessa. Vammaispalvelujen tavoitteena on olla asiantuntevasti ja taloudellisesti vammaisille palveluja tuottava ja järjestävä kokonaisuus. Toimintaperiaatteena on tukea vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuutta ja osallisuutta. (Ylä-Savon vammaispalveluiden www-sivu.)

Päiväkoti Ruskolinna on yksityinen päiväkotipalveluja tarjoava yritys. Hankkeessa oli tärkeää saada mukaan myös yksityinen toimija. Yksityinen päivähoito tukee kaupungin järjestämää varhaiskasvatuksen kokonaisuutta. Yksityisessä päivähoitossa toimitaan yhteisesti linjattujen varhaiskasvatuksen periaatteiden mukaisesti ja heitä valvoo aluehallintovirasto. (Jyväskylän kaupunki 2013.)

4.3 Aineistonkeruu

Tutkimusaineisto kerättiin Savonia-ammattikorkeakoululla opiskelijoiden oppitunnin yhteydessä syyskuussa 2012. Kvalitatiivisen tutkimuksemme aineiston keräämismenetelmä oli kirjoitelma. OIS-ryhmää ohjeistettiin kirjoittamaan tuotos, jossa he käsittelevät annettuja teemoja omin sanoin. Teemat olivat oppimisympäristö, työelämäyhteistyö, koulutus, tiimityöskentely, teorian ja käytännön integroituminen ja kehitystoiminta. Aineiston tuottaminen oli vapaamuotoista, mutta teemoituksella pyrimme saamaan tietoa kaikilta mielestämme oleellisilta osa-alueilta. Tutkimusjoukon jäsenet kirjoittivat teema-alueista omien kokemuksiansa ja mielipiteidensä mukaisesti aineistoa. Aineiston määrä teema-alueittain vaihteli.

Selkeän ja ymmärrettävän ohjeistuksen laadinta oli haasteellista. Opiskelijoilta oli tarkoituksena saada tietoa tiettyihin osa-alueisiin liittyen, mikä piti ottaa ohjeistusta laadittaessa huomioon. Ohjeistuksen laadinnassa turvauduimme ohjaavien opettajien tukeen ja saimme ohjeistusta sekä neuvoja.

Kerroimme kohdejoukolle tutkimukseen osallistumisen olevan vapaaehtoista ja jokainen säilyttää kirjoitelmaansa anonymiteettinsä. Saamiemme kirjoitelmien kerroimme tuhoavamme tutkimuksen loppuun saattamisen jälkeen. Tutkimuksen aineiston keräämisessä ei ilmennyt ongelmia, koska ohjeistimme osallistujat sekä suullisesti että kirjallisesti. Luokkatila oli rauhallinen, joten häiriötekijöitä kirjoitelmien työstämisen aikana ei syntynyt. Opiskelijat kirjoittivat keskimäärin 3 konseptin sivun verran tekstiä yhteensä 42 sivua. Mielestämme aineiston keräämiselle oli riittävästi aikaa ja aineistoa muodostui tutkimukseen hyvin.

4.4 Aineiston käsittely ja analysointi

Sisällönanalyysi on perusanalyysimenetelmä, jota voidaan käyttää kaikissa laadullisissa tutkimuksissa. Sitä voidaan pitää joko yksittäisenä metodina tai väljänä teoreettisena kehyksenä, joka on liitettävissä erilaisiin analyysikokonaisuuksiin. Sisällönanalyysillä voidaan tutkia monenlaisia asioita. (Tuomi & Sarajärvi 2011, 91.) Tämän menetelmän keinoin tutkitaan systemaattisesti ja objektiivisesti aineistoja. Menetelmällä aineistosta saadaan kerättyä oleellinen tieto tutkimukseen. Esille tulevat asiat ja ilmiöt saadaan luokiteltua sekä tiivistettyä helposti ymmärrettäväksi kokonaisuudeksi. (Kynäs & Vanhanen 1999, 3.)

Sisällönanalyysi kuitenkin vain järjestelee kerätyn aineiston, josta tutkijoiden on tehtävä johtopäätöksiä. On tärkeää rajata aineistosta tutkittavat asiat, jonka jälkeen aineisto tulee luokitella ja käsitellä objektiivisesti. On tärkeää, että omat kokemukset eivät vaikuta aineiston käsittelyyn. (Tuomi & Sarajärvi 2011, 110.)

Aineistolähtöistä sisällönanalyysiä tehtäessä täytyy tutkijan olla objektiivinen ja pysyä kyseessä olevassa aineistossa. Tutkijan omat ennakkokäsitykset eivät saa vaikuttaa tutkittavan aineiston käsittelyyn. Tutkijan tulee reflektoida tekojaan sekä arvioida luotettavuutta ja pätevyyttä niin, että tutkimuksesta selviää lukijalla taustat sekä prosessin aikana tehdyt valinnat. "Teoria- ja aineistolähtöisen tutkimuksen välimaastossa voidaan ajatella olevan teoriasidonnaisen tutkimuksen, jossa aineiston analyysi ei suoraan perustu teoriaan, mutta kytkennät siihen ovat havaittavissa." (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

Opinnäytetyössämme käytimme aineistolähtöistä sisällönanalyysiä. Käsittelimme kirjoitelma-aineistomme kolmivaiheisesti; pelkistäminen, ryhmittely ja teoreettisten käsitteiden luominen. Aineiston pelkistämävaiheessa kävimme aineiston läpi ja alleviivasimme kirjoitelmista teemoitukseemme kuuluvia asioita. Käsittelimme aineistoa useaan kertaan ja alleviivasimme teemoitukseen kuuluvat asiat erivärisillä kynillä. (Tuomi & Sarajärvi 2011, 109.)

Pelkistysten ryhmittely onnistui perehtymisen jälkeen ja saimme lopulta muodostettua alaluokkia. Alaluokkien ryhmittely ja muodostaminen oli aika haastavaa, koska oli vaikea löytää alaluokkia kuvaavaa käsitettä. Alaluokiksi muodostui usea käsite, joten täytyi perehtyä tarkemmin ja syvemmin käsitteisiin, jotta yhteinen käsite löytyi. Alaluokkien muodostaminen yläkäsitteiksi oli helpompaa ja yläkäsitteet ovat meidän työmme tutkimuskysymyksemme. Yhdistäväksi käsitteeksi muodostui "Kokemuksia OIS-oppimisesta", josta tuli opinnäytetyömme nimi (liite 4).

Listasimme seuraavaksi pelkistetyt ilmaisut eri teemojen alle. Etsimme samaa asiaa tarkoittavia ilmaisuja. Aineiston klusterointi eli ryhmittelyvaiheessa (liite 4) samanlaiset ilmaukset ryhmiteltiin sekä nimesimme ryhmät kuvaavalla käsitteellä alaluokiksi. Alaluokkien yhdistämisen jälkeen syntyivät seuraavat yläluokat "OIS-oppimista tukevat asiat ja OIS-oppimista häiritsevät asiat" ja yläluokista yhdistävä käsite "Kokemuksia OIS-oppimisesta". (ks. Tuomi & Sarajärvi 2011, 110.)

Aineiston ryhmittely ja kategorioiden muodostus vei aikaa, koska vastaajat olivat tuottaneet materiaalia eri aihepiireistä eri määriä. Vapaasti tuotetusta materiaalista tutkimusvastausten etsiminen on haasteellista. Aineistosta oli selkeää löytää pelkistettyjä asioita teemoitukseemme, koska jokainen opiskelija oli otsikoinut kirjoitukseensa teemat. Pelkistäminen aineistosta sujui hyvin ja löysimme aineistosta tutkimuksellemme tärkeitä asioita, jotka vastasivat tutkimuskysymyksiimme. Useat kirjoittajista olivat samaa mieltä tietyistä asioista, joten yhteneväisyyksiä löytyi.

5 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimuksen tulokset tuottavat tietoa OIS-oppimista edistäväistä tekijöistä ja mitä opiskelijat kokivat haasteelliseksi uudenlaisessa oppimismallissa. Opinnäytetyöllä lisäämme tietoisuutta hankkeen oppimismenetelmästä. OIS-oppimisen kriteerit ovat yhteisöllisyys, monialaisuus, monitieteisyyden ja käytännön integrointi, opiskelijäläheisyys, toiminnallisuus sekä työelämäläheisyys. Muunsimme teoreettiset käsitteet (OIS-kriteerit) teemoiksi, koska pyrimme tuomaan teoreettiset käsitteet käytännön tasolle oppimisympäristössä.

Opintoihin hakeutumisessa lähtökohtana on itsensä kehittäminen. Vastaajat toivat tämän esille myös tuotoksissaan pilottiryhmästä. He kokivat uuden oppimismallin mielenkiintoiseksi ja haastavaksi, mutta myös mahdollisuuksia luovaksi. Työelämässä oppiminen antoi paljon uusia ideoita ja tukea oppimistehtäviin. Vastaajat kokivat myös, että uudenlainen oppimisympäristö antoi laajemman näkökulman käsiteltäviin asioihin.

Esittelemme seuraavaksi tutkimustulokset tutkimuskysymysten mukaisesti. Tutkimuskysymyksemme otsikoivat tuloksien esittelyn edistäviin sekä haastaviin asioihin. Tulosten esittämisessä ensin käymme läpi aineistosta esille tulleet edistävät tekijät ja seuraavaksi kerromme vastaajien kokemia haasteita OIS-oppimisesta.

5.1 Mitkä tekijät edistävät OIS-oppimista?

Opiskelijat mielsivät oppimisympäristökseen verkkoympäristön ja koulutilat. Valtaosa teemamateriaalista käsitteli kuitenkin verkkoympäristöä. Tämä johtui siitä, että monimuoto-opiskelu ja yhteydenpito tapahtuvat pääosin verkkoympäristössä. Verkkoympäristössä olevat työkalut puhuttivat paljon, osa niistä koettiin hyviksi ja osa jopa toimimattomaksi. Moodle-ympäristö koettiin selkeänä ja tärkeänä alustana koulutehtävien tekemiseen. Lisäksi osa heistä oli mieltänyt Connect Pron hyväksi yhteydenpitovälineeksi.

Kokemukset työelämäyhteistyöstä vaihtelivat selkeästi ryhmien välillä. Valtaosa vastaajista oli sitä mieltä, että se on tärkeä osa oppimista. Heidän mukaan työelämäyhteistyö mahdollistaa oman verkoston luomista ja valmistaa työelämää varten. Parhaissa tapauksissa opiskelijat pääsivät täysivertaisena töihin, osallistuivat työnteokoon, samalla havainnoiden ja keräten tietoa oppimistehtäviin. Työssä oppiminen antaa paljon uusia ideoita ja tukea tehtäviin. Opiskelijat kokivat palautteen saamisen

opettajien lisäksi avainkumppaneilta hyvin tärkeänä ja onnistuneena asiana. Opiskelijat kokivat, että työelämäyhteistyö onnistuu parhaiten silloin, kun vuorovaikutustaidot, ohjaus sekä perehdytys toimivat työnantajan ja opiskelijoiden välillä.

Työelämäyhteistyö mahdollistaa oman verkoston luomista tulevaa työelämää varten ja jäämme ihmisten mieliin eri tavalla kuin perinteisesti opintoja suorittamalla.

Koulutusteeman alla vastaajat kokivat tärkeimmäksi opettajien toiminnan. He kokivat saaneensa opettajilta tukea ja apua. Heidän mielestään tutoropettajan ja avainkumppanin yhteistyö sujui hyvin. Opettajat olivat opiskelijoiden laatimien oppimistehtävien palauttamisessa joustavia.

Vastaajat olivat sitä mieltä, että tiimityöskentely oli tärkein oppimista edistävä asia. Tiimityöskentelyssä asioihin saatiin enemmän näkökulmia, joka toi tehtäviin syvyyttä. Avoimet ja dialogiset keskustelut ryhmän kesken koettiin erittäin antoisiksi. Tiimeissä monialaisuus näyttäytyi opiskelijoiden kesken, koska heillä oli erilaisia ammatillisia taustoja. Vastaajat havainnoivat tiimityöskentelyssä oppineensa tukemaan toistensa oppimista.

--tiimityöskentely on ollut myös tärkeää oppimisen kannalta. Asioista saa esiin enemmän näkökulmia ja tehtävistä joita teimme tuli näin moniulotteisempia.

Vastaajien mielestä teorian ja käytännön integroituminen on näkynyt opinnoissa vahvasti. Tehtävien teko avainkumppaninyöpaikkaan koettiin tärkeänä, koska heidän mielestään siten oli helpompaa lähestyä teoriaa ja he saivat pohtia teorian osuutta käytännön työssä. Koulutuksen eri opintojaksojen tehtävien sisällöt olivat erilaisia, niin opiskelijat kokivat, että tehtävät nivoutuivat hyvin toisiinsa.

Tehtävät nivoutuivat hyvin toisiinsa ja niistä oppi hyvin, koska niitä joutui/pystyi soveltamaan oikeaan elämään, eikä vain keksittyihin tapauksiin.

Opiskelijat ovat oppineet OIS-pilotin aikana ymmärtämään kehitystoiminnan merkityksen laajemmin. Projektin kaaren tuntemus on heidän mielestään tulevaisuudessa hyvä pohja työskentelylle. Opiskelijat kokivat työnsä olevan tarpeellista, koska kehitystoiminta lähti avainkumppanin tarpeesta. He kertoivat, että vaikka käytännön toteutus toteutettiin yhdessä, sai yksilö ottaa haasteita ja kokeilla rajojaan.

--tuli tuntuma innovaatiotoiminnasta ja yhteisestä kehitysideoinnista, saa kokeilla rajojaan ja ottaa sopivia haasteita.

5.2 Mitä opiskelijat ovat kokeneet haasteelliseksi OIS-oppimisessa?

OIS-pilotin haasteista tuli myös runsaasti palautetta. Kovinta kritiikkiä verkkotyökaluista saivat RPM-työkalu ja Elgg-ympäristö. Koska edellä mainitut työkalut eivät toimineet, opiskelijat päätyivät välittämään tietoa ja kommunikoimaan perinteisen sähköpostin välityksellä. Opiskelijat turhautuivat toimimattomiin verkkoympäristöihin ja kokivat, että aikaa tuhlaantui paljon ongelmien selvittelyyn. Ihmetystä herätti myös se, että oli täytynyt opetella työkalu jota ei koskaan ollut edes tarvittu. Verkkoympäristön ongelmat koskettivat pilotin kaikkia osapuolia.

--RPM-työkalu on mielestäni aivan turha. Elgg-ympäristö todella jähmeä. 80-luvun "Dos-pohjaan" rakennettu--ei toiminut--ei meillä eikä työnantajalla. Aikaa tuhlaantui tuhottomasti ongelmien selvittelyyn--

Opiskelijoiden kokemukset työelämäyhteistyöstä vaihtelivat suuresti ryhmien välillä. He kokivat ristiriitaa ja eriarvoisuutta eri työyhteisöjen kesken. Osalla ryhmistä avainkumppaniyhteistyö ei toiminut hyvin. Puutteita oli muun muassa perehdytyksessä ja ohjauksessa sekä koulutuksessa. Vastaajat arvioivat syyn tähän olevan tiedottamisessa sekä siinä, että avainkumppanilla oli yhtäaikaaisesti useita projekteja. Yhteistyön haasteellisuutta lisäsi, että työyhteisöön tuli tiimi opiskelijoita yksittäisen opiskelijan sijaan ja avainkumppanitoiminta oli uutta.

Työelämäläheisyys on tärkeä osa kokonaisuutta ja siinä piilee koko OIS-ajatuksen sudenkuoppa. Jos työelämä ei ole hyvin perillä minkälaisesta oppimismallista tässä on kyse, eikä sitoudu työntekijöineen tarpeeksi hyvin tähän toimintaan, ei tuloksenkaan voi olettaa olevan kovin hyvä.

Opiskelijat kokivat haasteelliseksi aikataulujen yhteensovittamisen ja olivat sitä mieltä, että pilotti soveltuu paremmin päiväopiskeluun. Monet tehtävät vaativat käyntiä avainkumppanityöpaikassa eikä kaikilla ollut mahdollisuutta päästä paikalle. Työssä käyvänä mahdollisuudet tehdä tiivistä yhteistyötä jäivät vähäiseksi. Lisäksi pilotin jäsenet toivat esille, että he toivoivat enemmän aikaa tiimeille teoriaviikoilla, koska kasvatusten työskentely on hedelmällisempää.

Meidän ensimmäisestä vuodesta yritettiin ehkä tehdä "liian hyvää ollakseen totta" ja se aiheutti monille opiskelijoille ahdistusta ja avainkumppanitkin olivat aika sekaisin.

Suurimpana haasteena opiskelijat kokivat tiedonkulun ongelmat. Heidän mukaan avainkumppaneilla ei tuntunut olevan tarpeeksi tietoa siitä mihin olivat lupautuneet tai siitä mikä opintojen tarkoituksena oli. Muutamille opiskelijoille oli jäänyt tunne, että avainkumppanilla ei ollut riittävästi tietoa koulutuksen tavoitteista ja työpaikka ei sitoudu työntekijöineen riittävästi.

Vaikka itse opiskelu on kokonaisuutena ollut jopa aika ajoin palkitsevaa ja miellyttävää, on opintoja leimannut koko ajan tietynlainen tiedonpuute ja epävarmuus.

Koulutusteeman alle opiskelijat kirjoittivat ajatuksiaan siitä, että he kokivat pilotin tavallaan keskeneräiseksi projektiksi. He toivat esille sen, että opettajien täytyy jo etukäteen miettiä tarkemmin kurssien sisältöä ja toteutustapaa. Pilotissa useita opintopaketoja yhdistellään yhtenäiseksi kokonaisuudeksi ja tämän vuoksi tehtäviä on vaikea rajata ja tehtävänannot jäivät epäselviksi. Opiskelijat tarvitsevat lisäohjeistusta usein.

Opiskelijat nimesivät kehityskohteeksi informaation ja opettajien tuen opintojen alkuvaiheeseen. Välillä heille jäi sellainen käsitys, että pilotista oli riittävästi tietoa vain tutoropettajilla. Opettajien epävarmuus pilotin toimivuudesta hämmensi opiskelijoita. He kokivat, että eivät saaneet tarpeeksi tukea opinnoissaan. Lisäksi opettajilta palautteen saaminen oli vaikeaa.

--koska olemme pilottiryhmä--eivät opettajatkään tienneet, kuinka meidän kanssa tulisi toimia. Tämän vuoksi syksy oli hieman sekava.

Pilottiryhmän ahdistuneisuutta etenkin opintojen alkuvaiheessa lisäsi vielä se, että monelle koulutuksen rakenne oli jäänyt epäselväksi. Opiskelijoilla oli mahdollisuus tutustua oppimisprosessin rakenteeseen valintakoevaiheessa. Lisätietoa koulutuksesta oli saatavilla yksittäisessä infotilaisuudessa, joka ei tavoittanut kuitenkaan moniakaan ryhmästä, koska se järjestettiin ennen kuin valinnat oli tehty. (Juntunen 2013, 209.) Suurimmalle osalle esimerkiksi tieto orientoivasta harjoittelusta oli tullut vasta opintojen alussa.

Opiskelijat kokivat, että lähiopintoja oli ollut vähän ja kaipasivat enemmän teoriatietojen avaamista kontaktiviikoilla. Tämä saattoi vaikuttaa siihen, että he kokivat myös yhteistyön työelämän kanssa aluksi epävarmaksi. Vankempi teoriapohja tuo varmuutta opiskelijoiden toimintaan. Lähes kaikki pilottiryhmän jäsenet olivat tottuneet perinteiseen opiskelumalliin, eikä OIS-ideologia meinannut aueta heti.

Tiimityöskentelyn haasteeksi pilottiryhmä kuvasi pitkät välimatkat ja ryhmäytymisen alkuhankaluudet. Pitkien välimatkojen takia kaikki ryhmän jäsenet eivät voineet osallistua tärkeisiin tapaamisiin. Ongelmia havaittiin myös ryhmäytymisen alkuvaiheessa, koska opiskelu- ja kehittämistehtävien vastuualueita ei jaettu kunnolla. Lisäksi opiskelijat kokivat, ettei toisten tiimien perehtymiseen jäänyt aikaa.

--ryhmätehtävistä oppi itse tekemänsä osuuden tai oman ryhmän asiat, toisten ryhmien töiden perehtymiseen ei jäänyt aikaa.

Haasteena teorian ja käytännön integroitumiselle pilottiryhmä piti vähäistä teoriaopetusta ja sen ajankohtaa. Tutkimusjoukko oli sitä mieltä, että tehtävien avaamiseen pitää olla enemmän aikaa koululla. Toisin sanoen teorian omaksuminen jäi yksilön omalle vastuulle.

--oppimistehtävät sitoivat monia oppiaineita yhteen, tämä ei ollut pelkästään positiivinen asia. Jotkut oppiaineet jäivät aika etäisiksi--

Kehittämistoiminnan haasteeksi pilottiryhmä mainitsi viivästymiset ryhmän sovituista aikatauluista. Osalla ryhmistä kehittämisprojektin löytäminen koettiin haasteelliseksi avainkumppanin epäröinnin vuoksi. Onnistuneen kehittämistoiminnan edellytyksenä on hyvä yhteistyö avainkumppani työyhteisön kanssa.

Alkuhankaluuksien jälkeen iso osa ryhmästä piti uutta oppimismallia hyvänä. Opiskelijat eivät halua vaihtaa uudenlaista oppimismallia perinteiseen oppimismalliin. Opintojen tiivis integroituminen työelämään antoi monelle helposti ymmärrettäviä käytännön kokemuksia. Tämä helpotti myös teorian omaksumista.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Johtopäätöksissä tarkastelemme saamiamme tuloksia teorian ja opinnäytetyömme keskeisten käsitteiden kautta. Käsitteitä ovat yhteistoiminnallinen oppiminen, itseohjautuvuus ja kehittävä siirtovaikutus. Käsitteillä vastaamme myös tutkimuksemme kysymyksiin mitkä asiat tukevat tai häiritsevät opiskelijoiden oppimista OIS-pilottiryhmässä. Lopuksi vertailemme saamiamme tuloksia muihin tutkimuksiin.

Opinnäytetyön lähtökohtana oli uuden pilotin opiskelijoiden kokemusten tutkiminen OIS-oppimisesta. Mitä opiskelijat kokivat edistäviksi ja mitä haastaviksi opinnoissaan. Tutkimuksen tuloksien perusteella voidaan tehdä johtopäätöksiä, että opiskelijoiden kokemukset pilottiryhmästä ovat olleet pääosin positiivisia. Pilottiryhmän alkuvaiheesta ilmenee, että uuden luominen on ollut aluksi haasteellista. Epätietoisuutta on ollut niin opettajien kuin opiskelijoiden keskuudessa. Alkuhaasteiden ja uuden oppimiskäsitteiden oivaltamisen jälkeen opiskelu alkoi sujua ja tavoitteellisuuden ymmärrys syntyi.

Tutkimusaineistosta käy ilmi myös sellaisia haasteita, joita kohtaavat myös muut monimuotoisesti opiskelevat, esimerkiksi uuden oppimismallin sisäistäminen. Uuden oppimismallin, ekspansiivisen oppimisen sisäistäminen on haasteellista varsinkin behavioristisen oppimismallin opiskelijalle. Tärkeää on sisäistää itseohjautuva opiskelu ja itsensä kehittäminen.

Keskeisimpinä kehittämiskohteina aineiston perusteella ovat koulutuksen tiedottaminen ja aikataulujen yhteensovittaminen. Lisäksi uusia tietojärjestelmiä tulee kehittää toimivimmiksi verkko-oppimisympäristöä varten. Tietojärjestelmien toimimattomuus heikentää motivaatiota opiskelijalta ja työelämän yhteistyökumppaneilta.

Teemoituksemme mukaisesti yhteisöllisyys, monialaisuus ja työelämäläheisyys tuottivat kokemustietoa yhteistoiminnallisesta oppimisesta. Yhteistoiminnallisuudelle tärkeitä ominaisuuksia ovat hyvät vuorovaikutussuhteet, avoin ilmapiiri, luottamus ja yhteinen tavoite. Yhteistoiminnallisen oppimisen kautta saadaan uusia, erilaisia näkökulmia joka on tuottavampaa kuin yksilötyöskentely. Hyvin toimiessaan yhteistoiminnallisuus lisää opiskelijoiden hyvinvointia ja toisista välittämistä. (Janhonen & Vanhanen-Nuutinen 2005, 46.) Tämän tutkimuksen tuloksista ilmenee, että opiskelijat pitivät työelämäyhteistyötä ja tiimityöskentelyä tärkeimpinä oppimista edistävinä asioina. Näin he kokivat saavansa laajemman ja moniammatillisemman näkökulman käsiteltäviin asioihin. Avoimet keskustelut ryhmän jäsenten ja työelämän edustajien

kanssa syvensivät oppimiskokemuksia sekä helpottivat teorian yhdistämistä käytännön tilanteisiin.

Ammattikorkeakoulun ja työyhteisön yhteistyö on edellytyksenä kehittäväälle siirtovaikutukselle. Opitun teoratiedon siirtäminen käytännön työhön edellyttää onnistunutta vuorovaikutussuhdetta työelämään. Onnistuessaan tuloksia syntyy ja mahdollistetaan erilaisten innovaatioiden kehittyminen. (Konkola 2003, 26–27.) Kirjoitelmissa monitieteisyyden ja käytännön integrointi sekä kehitystoiminta kertoivat kokemuksista kehittävästä siirtovaikutuksesta. Aineiston perusteella opiskelijat kokivat tehtävien tekemisen avainkumppanityöpaikkaan tärkeänä, koska heidän mielestään siten oli helpompaa lähestyä teoriaa ja pohtia sen osuutta käytännössä. Eri opintojaksojen oppimistehtävät nivoutuivat heidän mielestään hyvin yhteen ja tukivat toinen toistaan. Kehitystehtävät toteutettiin projekteina, joten projektikaaren ymmärrys parani opiskelijoiden keskuudessa. Koettiin tärkeänä tulevaisuuteen hallita projektityöskentely, sillä valtaosa uusista toimintamalleista toteutetaan projekteilla.

Itseohjautuvan opiskelun päämäärä on luoda opiskelijalle toimintamalli, joka auttaa häntä tulevassa työpaikassa tarvittavien tietojen ja valmiuksien hankkimisessa. Tämä edellyttää sitä, että opiskelija sisäistää opiskelun kohteena olevat asiat mahdollisimman syvällisesti ja osaa soveltaa niitä arkielämään. Hankittu tieto sovitetaan siihen todellisuuteen jossa itse toimitaan. (Keskinen, Kinnunen & Silvén 1991, 33–34.) Aineistosta tuli esille, että itseohjautuvuus pilottiryhmässä oli erittäin tärkeää etenkin teoriapohjan karttumiseksi. Itseohjautuvuudesta aineistoa saatiin niukasti. Pilotin luonteen mukaisesti yhdessä tekeminen korostui enemmän.

Tietoa opiskelijoiden kokemuksista OIS-oppimisympäristössä on tällä hetkellä opettajien tekeminä verkkokyselyinä. Lisäksi opiskelijat ovat tuoneet esille kokemuksiaan laatimissaan oppimistehtävissä. Näitä aineistoja ei meillä ollut käytettävissä, joten emme saaneet vertailupohjaa omalle tutkimuksellemme. Tutkimustuloksemme ovat kuitenkin monilta osin samassa linjassa Savonialla vuonna 2012 valmistuneeseen opinnäytetyön tuloksiin. (Alanen & Heikkinen 2012.) Tässä ja meidän omassa tutkimuksessamme käy ilmi, että opiskelijat kokivat ongelmia olevan tiedottamisessa ja osalla opettajista ammattitaidossa/asennoitumisessa. Myös tehtävien arviointikriteerit pohdituttivat, erityisesti OIS-ryhmässä, jossa tehtäväkokonaisuudet ovat laajoja. Tietojärjestelmät saivat myös osakseen negatiivista palautetta. Opinnäytetyömme jatkotutkimuksella on mielenkiintoista saada tietoa, että miten opiskelijoiden kokemukset mahdollisesti muuttuvat OIS-oppimisesta koulutuksen päättyessä.

7 POHDINTA

Syksyllä 2011 tarkoituksena oli opinnäytetyössämme perehtyä Savonian monimuoto-koulutuksen mahdollisiin haasteisiin sekä monimuotokoulutuksen, työn ja perheen yhteensovittamiseen. Taustalla oli meidän omakohtainen kokemuksemme monimuoto-koulutuksesta. Pyysimme toimeksiantajaksi Savonian ammattikorkeakoulua ja täl-löin keskustelimme työmme kohdejoukosta. Toimeksiantajan pyynnöstä kohdejou-koksi valikoitui samana syksynä aloittanut OIS-pilottiryhmä. Työmme aihe muuttui olennaisesti kohdejoukon muuttuessa sekä myös tutkimusmenetelmä muuttui kvanti-tatiivisesta kvalitatiiviseksi tutkimukseksi. Pohjimmainen tavoite kuitenkin toteutui, sillä saimme tutkia opiskelijoiden kokemuksia koulutuksesta.

Haasteellista oli saada tietoa OIS-ideologiasta sekä pilotin toiminnasta, koska pilotti oli ensimmäinen ja kaikki oli sinä syksynä uutta jokaiselle. Meidän täytyi saada OIS-ideologiasta ymmärrys, että pystyimme suunnittelemaan opinnäytetyömme sisältöä ja tutkimuksen aihetta. Perustietoa hankkeen ideologiasta ja toiminnasta saimme OIS-hankkeen blogi-sivustolta sekä materiaalista, joka oli luotu opiskelijoita varten. Myös OIS-opettajat olivat tärkeässä roolissa asian perehdyttämiseksi. Tutustuessamme pilotin käytäntöön sekä teoreettiseen pohjaan saimme muodostettua OIS-kriteereillä työmme keskeiset käsitteet eli tietoperustan.

Työn tietoperustana on käytetty aiheeseen liittyviä artikkeleita, teoretietoa käsitteiden avaamiseen ja OIS-hankkeen ideologiaa. OIS-hankkeeseen olimme perehtyneet osallistumalla Kuopion OIS-tapaamisiin etäyhteyden kautta ja rekisteröitymällä OIS-ympäristöön Moodlessa. Olimme mukana yhteistyöpalaverissa opettajien, opiskelijoien ja työelämän edustajien kanssa. Palaverissa saatiin tietoa opiskelijoiden ensimmäisen harjoittelujakson sujumisesta.

Opinnäytetyömme suunnitelmavaiheessa havahduimme siihen, että emme voi kerätä aineistoa tutkimusjoukolta liian varhaisessa vaiheessa, koska tutkimuksesta tulee liian suppea kuvaus alkuvaiheen kokemuksista. Mielestämme on vaikeaa muodostaa mielipiteitä niin lyhyen opiskelun jälkeen. Aineiston keruu vaiheessa opiskelijajoukko oli opiskellut pilotissa vuoden verran.

Aineistonkeräysmenetelmää pohdittiin pitkään ja lopulta päädyimme siihen lopputu-lokseen, että saavutamme tavoitteemme yksilöllisellä ja anonyymillä kirjoitelmalla, jossa sana on vapaa. Seuraava haaste tutkimuksen toteuttamisessa oli miettiä kuinka saamme kerättyä opiskelijoiden kokemuksia niin, että ne tuottavat tuloksia kaikille

osa-alueille joista tarkoitus on saada tietoa. Vastaajat tuli herätellä pohtimaan kokemuksiaan eri näkökulmista. Lopulta päädyimme siihen, että kirjoitimme ohjeistuksen jossa johdattelimme vastaajat kirjoittamaan valitsemistamme teemoista. (liite 3.) Lisäksi keräystilanteessa heijastimme valkokankaalle Power Point -esityksen, josta vastaajat pystyivät muistin virkistämiseksi katselemaan muun muassa OIS-kriteerejä.

Havaitsimme ja erottelimme tutkimusaineistosta haasteita, jotka mielestämme ovat tyypillisiä kaikille monimuotokoulutuksen aloittaville. Kohtasimme itse opintojen alkussa samankaltaisia haasteita, joita pilottiryhmä toi esille. Esittelemme seuraavia haasteita erikseen, koska opiskelijat toivat näitä esille aineistossa. Nämä eivät varsinaisesti ole OIS-pilotissa ilmenneitä haasteita vaan monimuotokoulutuksen haasteita yleisesti.

Tyypillistä etenkin monimuoto-opiskelijoilla on, että monien atk-aidot eivät vastaa nykypäivän vaatimuksia. Tätä ongelmaa on syytä kehittää, ettei alan perusopetus häiriinny alkuvaiheessa. Ensimmäisinä päivinä uutta tietoa tulee paljon ja pohdimme, että voiko sitä tietoa jaksottaa. Haasteena monimuotokoulutuksessa on myös eri lähtötason opiskelijat. Toisilla on sosiaali- ja terveysalan koulutusta tai kokemusta, kun taas toisilla on tietotaitoa/kokemusta muilta aloilta. Moniammatillisuus on usein ryhmän vahvuus, mutta sosiaalialan työkokemuksen/koulutuksen puutteellisuus voi aiheuttaa opiskelijalla ulkopuolisuuden tunteen alan työkokemuksen omaavien ryhmässä. Monimuotokoulutus muodostaa mahdollisesti myös suuren haasteen perheen, työn ja koulun yhteensovittamiselle. Usein monimuotokoulutusta markkinoidaan niin, että sen voi suorittaa oman työn ohessa. Tämä voi antaa opiskelijalle virheellisen mielikuvan opintojen haasteellisuudesta.

Opinnäytetyön prosessin aikana työ ajautui teoreettisista käsitteistä käytännön tasolle. Alkuperäinen tarkoituksemme oli tutkia kuinka OIS-kriteerit ovat koulutuksessa toteutuneet. Kriteerien pohjalta teemoitimme opinnäytetyön tutkimuksen käytännön ympäristöihin. Saimme kokemuksellista tietoa opiskelijoilta siitä miten he ovat kokeneet esimerkiksi työelämäyhteistyön toteutuneen.

Tutustuessa aluksi keräämäämme aineistoon pohdimme pitääkö meidän aluksi rajata tutkimusta tarkemmin, etsimmekö pelkästään kehittämiskohteita? Toisaalta mielestämme aineistosta oli tärkeää esittää myös hyväksi koetut asiat. Omat kokemuksemme monimuoto-opiskelusta auttoivat havaitsemaan niin sanotut alkuvaiheen haasteet, jotka ovat samanlaiset kaikille monimuotoisesti opiskeleville.

Tavoitteemme oli tuottaa pilottiryhmän kokemuksia OIS-opiskelun edistävästä ja haasteellisista asioista. Mielestämme tutkimuksemme saavutti sille asetetut tavoitteet. Saimme kattavasti tietoa opiskelijoiden kokemuksista toimeksiantajan käyttöön. Opinnäytetyömme on pitkän ja haasteellisen työn tulos. Aiheen vaihto sekä sopivan ajankohdan odottaminen aineiston keruulle veivät paljon aikaa. Tautot työskentelyssä aiheuttivat sen, että motivaatio työn tekemiselle oli joskus koetuksella. Asetimme työn valmistumiselle ehdottoman takarajan ja saavutimme sen.

On huomioitava kuitenkin, että nämäkin tulokset ovat kerätty ensimmäisen opiskeluvuoden jälkeen. Jatkotutkimuksella on mielenkiintoista selvittää näitä asioita uudelleen, kun pilottiryhmän opiskelijat ovat valmistumassa. Ovatko heidän mielipiteensä muuttuneet? Tuleeko esille vielä yleisestikin monimuotokoulutukseen liittyviä haasteita? Toisaalta samantyyppinen tutkimus on hyvä tehdä jollekin muulle ryhmälle.

LÄHTEET

Alanen, J. & Heikkinen, P. 2012. *The Flow Must Go On: Savonian ammattikorkeakoulun Iisalmen kampuksen opiskelijoiden hyvinvointi ja opiskelukyky*. Iisalmi: Savonia-ammattikorkeakoulu, sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Ammattikorkeakoululaki L 9.5.2003/351. Finlex. Lainsäädäntö [viitattu 15.4.2013]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030351>

Blomberg, K., Heiskanen, T. & Hirsjärvi, S. 2011. *Elä! –Työkalupakki vertaisryhmien ohjaajille* [viitattu 8.8.2012]. Saatavissa: <http://www.ela.fi/akatemia/tyokalupakki.php>

Ekström, L., Leppämäki, P. & Vilén, M. 2002. *Vuorovaikutuksellinen tukeminen*. WSOY: Helsinki.

Engeström, Y. 2004. *Ekspansiivinen oppiminen ja yhteiskehittely työssä*. Keuruu: Vastapaino.

Gröhn-Rissanen, M. & Vidgren, M. 2010. *OIS- ja CDIO-hankkeet kehittämässä Savonian pedagogiikkaa* [verkkolehti]. Savonian Sanomat [viitattu 24.2.2013]. Saatavissa: <http://portal.savonia.fi/amk/tutustu-savoniaan/organisaatio-ja-johtaminen/savonian-viestinta/savonian-sanomat>

Ilvola-Säätiön www-sivu [viitattu 4.9.2012]. *Ilvola-Säätiön toiminta-ajatus*. Saatavissa: <http://www.ilvola-saatio.fi/Toiminta-ajatus.iw3>

Isoherranen, K., Rekola, L. & Nurminen, R. 2008. *Enemmän yhdessä: moniammatillinen yhteistyö*. Helsinki: WSOY.

Janhonen, S. & Vanhanen-Nuutinen, L. (toim.) 2005. *Kohti asiantuntijuutta. Oppiminen ja ammatillinen kasvu sosiaali- ja terveysalalla*. Vantaa: Dark Oy.

Juntunen, A.-L. 2010. *Uusia työtapoja päiväkotityöhön. Tutkimus sosionomi (AMK)-koulutuksen asiakastyön harjoittelusta*. Tampere: Juvenes Print.

Juntunen, A.-L. 2011. *Sosionomikoulutus uuden avaajana*. [dia-esitys].

Juntunen, A.-L. 2013. Avainkumppanimalli sosiaalialan asiantuntijuutta rakentamassa. OIS-ajattelun sovellus sosionomien (AMK) aikuiskoulutukseen. Teoksessa Atjonen, P. (toim.). *Työ arvonsa ansaitsee. Juhlakirja 113-vuotisen kajaanilaisen opettajankoulutuksen kunniaksi*. Oulu: Oulun yliopisto, 205–217.

Jyväskylän kaupunki. 2013. *Päivähoito ja esiopetus*. [viitattu 2.3.2013]. Saatavissa: <http://www.jyvaskyla.fi/paivahoito/yksityiset>

Keskinen, S., Kinnunen, S. & Silvén, M. 1991. *Kohti itseohjautuvaa opiskelutaitoa*. Turku: Turun yliopisto.

Kokkinen, A., Rantanen-Väntsi, L. & Tuomola, A. 2008. *Aikuisen oppijan kirja*. Jyväskylä: Kirjapaja.

- Konkola, R. 2003. *Yhdessä kehittäen. Koulutuksen ja työelämän yhteistyön haasteita*. Helsinki: Yliopistopaino.
- Kyngäs, H. & Vanhanen, L. 1999. Sisällönanalyysi. *Hoitotiede-lehti* 1/1999, 3–12.
- Leskinen, R. 2005. *Itseohjautuva ammattikorkeakoulun jatkotutkinto-opiskelija*. Helsinki: Multiprint Oy.
- OIS-esitys. 2011. [viitattu 4.9.2012]. *Uudenlaista oppimista aikuiskoulutukseen*. Saatavissa: <http://webd.savonia.fi/home/ksgroma/lisalmenpilotin%20esitys.pdf>
- OIS-hankkeen www-sivu [viitattu 30.5.2013]. *OIS-hankkeen pilotit*. Saatavissa: <http://ois10.blogit.fi/>
- Oja, P. 2002. *Yhteistoiminnallinen oppiminen*. [viitattu 11.2.2013]. Saatavissa: <http://www.edu.oulu.fi/homepage/ktloped/pedsem/lv2002/posem.htm>
- Opetusministeriö. 2007. *Sosiaalialan koulutuksen suunta. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2007:43*. Helsinki: Yliopistopaino.
- Päiväkeskus Pysäkin www-sivu [viitattu 4.9.2012]. *Päiväkeskus Pysäkki ry*. Saatavissa: <http://www.paivakeskuspysakki.fi/>
- Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. *KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto* [viitattu 24.2.2013]. [verkkojulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietovarasto. Saatavissa: <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>
- Savonian www-sivu [viitattu 4.7.2012]. *Savonia esittely*. Saatavissa: <http://portal.savonia.fi/amk>
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2011. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Vantaa: Hansaprint Oy.
- Tuomi-Gröhn, T. & Engeström, Y. 2001. *Koulun ja työn rajavyöhykkeellä: uusia työssäoppimisen mahdollisuuksia*. Helsinki: Yliopistopaino.
- Tynjälä, P. 1999. *Oppiminen tiedon rakentamisena. Konstruktivistisen oppimiskäsityksen perusteita*. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Väisänen, P. 2003. *Työssäoppiminen ammatillisissa perusopinnoissa. Ammatillinen osaaminen, työelämän kvalifikaatiot ja itseohjautuvuus opiskelijoiden itsensä arvioimina*. Joensuu: Joensuun yliopisto.
- Ylä-Savon vammaispalveluiden www-sivu [viitattu 4.9.2012]. *Ylä-Savon vammaispalvelut*. Saatavissa: http://www.savas.fi/tiedostot/File/Materiaalipankkiin/MAP_seminaari_2011_2_EPuustinen.pdf

OIS-OPINNOT Syksy 2011

TEEMA 1: MUUTTUVAT TOIMINTAYMPÄRISTÖT JA TUTKIVA KEHITTÄMINEN

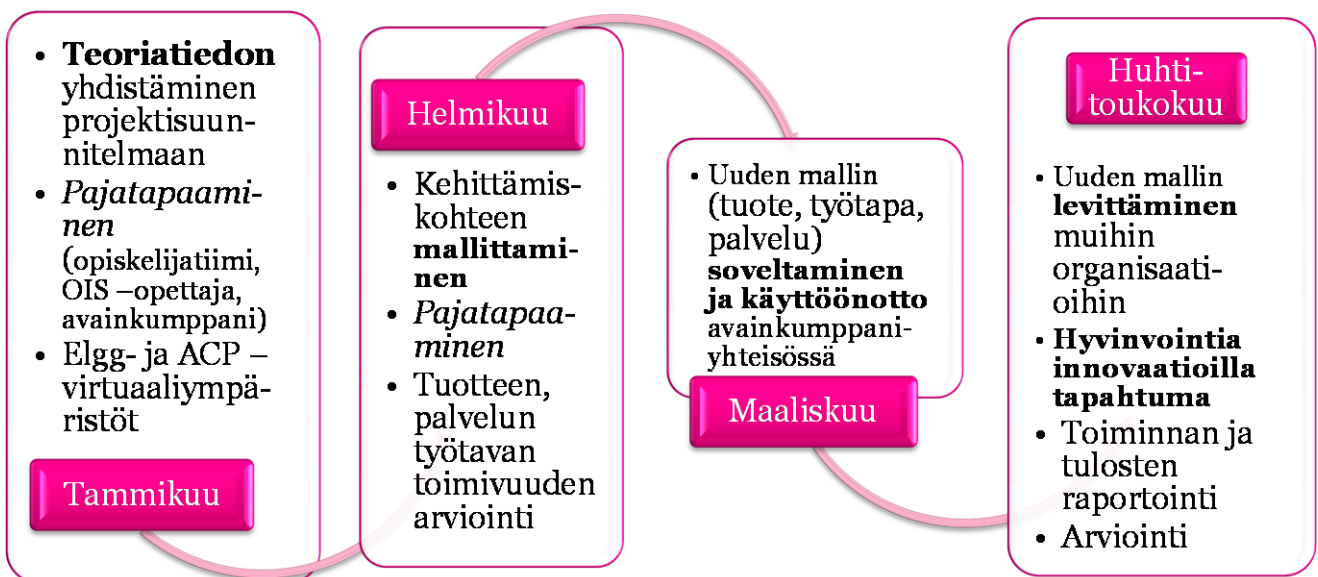

OIS-OPINTOJEN RAKENNE KEVÄT 2012

OIS-OPINNOT Kevät 2012

TEEMA 2: SOSIAALIALAN YHTEISÖLLINEN ASIANTUNTIJUUS JA INNOVOINTIOSAAMINEN

AINEISTON KERÄÄMISEN OHJEISTUS

Arvoisat OIS-opiskelijat!

Olette nyt vuoden verran opiskelleet uudenlaisessa OIS-pedagogisen mallin mukaisessa koulutuksessa Savonia ammattikorkeakoulussa. Näin olette olleet mukana toteuttamassa ja kehittämässä jotakin uutta.

Me olemme 2009 aloittaneen sosionomiryhmän opiskelijoita ja teemme opinnäytetyötä työelämäläheisestä oppimisesta. Tutkimuksemme on laadullinen ja aineisto koostuu alla olevan tehtävän kirjallisista tuotoksista. Toivomme, että tutkimuksen tuloksilla on merkitystä oppimisen ja oppimisympäristön kehittämisessä.

Opinnäytetyön tarkoitus on esittää opiskelijoiden kokemuksia OIS-pilottiryhmän seuraavilta osalualueilta:

- **oppimisympäristö**
- **työelämäyhteistyö**
- **koulutus**
- **tiimityöskentely**
- **teorian ja käytännön integroituminen**
- **kehitystoiminta**

TEHTÄVÄ:

OIS-ideologian mukaan uusi oppimismalli on *yhteisöllistä, monialaista, työelämäläheistä, teorian ja käytännön integrointia, itseohjautuvaa ja opiskelijaläheistä*. Haluaisimme nyt Teiltä kokemuksellista tietoa siitä, miten em. OIS-kriteerit ovat toteutuneet?

Keskustelkaa avainkumppani-tiimeissä kokemuksistanne viimevuoden ajalta ja laatikaa sen jälkeen henkilökohtainen essee kirjoitelma, jossa käsittelette **kaikkia aihepiirejä**. Huomioikaa, että nyt voitte konkreettisesti vaikuttaa opetuksen kehittämiseen. Tuokaa esille kirjoitelmassanne niin hyvät kuin vielä kehittämistä kaipaavat asiat. Aineisto käsitellään anonyymisti, eikä yksittäistä kirjoitelmaa voi tunnistaa tutkimuksesta.

Kiitämme teitä kaikkia lämpimästi osallisuudestanne opinnäytetyömme tekemiseen. Toivotamme mukavaa syksyn jatkoa!

Mikäli teillä on kysyttävää tutkimuksesta tai tehtäväksi annosta, pyydämme teitä ottamaan yhteyttä.

Marko Martikainen

marko.a.martikainen@edu.savonia.fi

p.0400866338

Marjo-Riitta Säisä

marjo-riitta.a.saisa@edu.savonia.fi

p.0407696285

SISÄLLÖNANALYYSSIN LUOKITUS

AINEISTON ALALUOKKIEN YHDISTÄMINEN YLÄLUOKIKSI

